

Roosa Ravantti & Kati Silvast

Ekologisesti vastuullisen luontoliikuntata- pahtuman järjestäminen

Opas Hossan Kansallispuistossa järjestettävälle
Kainuu Trail -Polkujuoksutapahtumalle

Opinnäytetyö

Liikunnan ammattikorkeakoulututkinto

Liikunnanohjaaja

2024

**Kaakkois-Suomen
ammattikorkeakoulu**

Tutkintonimike	Liikunnanohjaaja (AMK)
Tekijä/Tekijät	Kati Silvast ja Roosa Ravantti
Työn nimi	Ekologisesti vastuullisen luontoliikuntatapahtuman järjestäminen Opas Hossan Kansallispuistossa järjestettävälle Kainuu Trail -polkujuoksutapahtumalle
Toimeksiantaja	Kainuun Rastiviikko ry
Vuosi	2024
Sivut	50 sivua, liitteitä 25 sivua
Työn ohjaaja	Anna-Kaisa Hokkanen

TIIVISTELMÄ

Tämä opinnäytetyö on produktiivinen ja sen tarkoituksena oli luoda opas Kainuun Rastiviikko ry:n järjestämälle Kainuu Trail -polkujuoksutapahtumalle ekologisesti vastuullisen luontoliikuntatapahtuman järjestämisestä Hossan kansallispuistossa. Opasta voi hyödyntää muihin kansallispuistossa järjestettäviin tapahtumiin. Toimeksiantajana toimi tapahtumanjärjestäjä Kainuun Rastiviikko ry ja yhteishenkilönä pääsihteeri Jukka Liuha.

Opinnäytetyön teoriaosuus pohjautui valmiiden ammatillisten aineistojen tarkasteluun ja tutkimuksellisessa osuudessa analysoitiin Kainuu Trailin vuoden 2023 palautekyselyn vastauksia aineistolähtöisen sisällönanalyysin avulla. Palautekyselyssä oli yhteensä 27 kysymystä, joista 17 kysymyksen vastausta analysoitiin, sillä ne olivat tutkimuskysymyksemme kannalta olennaisia. 17 kysymyksestä 11 oli avoimia kysymyksiä ja 6 monivalintakysymystä. Palautekyselyn laatijana toimi toimeksiantaja itse ja kysely toteutettiin Google Forms -kyselytyökalulla vuoden 2023 tapahtuman jälkeen.

Aineistolähtöisen sisällönanalyysin avulla kysymykset ryhmiteltiin, jonka jälkeen määritettiin teemat kysymyksistä: Alueen luontoarvot, markkinointi ja viestintä, saavutettavuus ja liikkuminen sekä tarjoilut ja jätehuolto. Tämän jälkeen teemojen alla olevien kysymysten vastaukset pelkistettiin ja ryhmiteltiin ja määrittämättömäksi jääneiden kysymysten vastaukset yhdisteltiin määriteltujen teemojen alle. Tuloksissa kävi ilmi, että alueen luontoarvot ja niiden kunnioittaminen olivat vastaajille erityisen tärkeitä. Tapahtuman ekologisen vastuullisuuden markkinoinnissa sekä viestinnässä oli vastaajien mukaan kehitettävää ja saavutettavuutta ja liikkumista pitäisi järjestää sujuvammaksi.

Kehitystuotteena opinnäytetyömme pohjalta luotu opas sisältää tietoa kansallispuiston erityisvaatimuksista tapahtumapaikkana sekä ohjeita tapahtumanjärjestämiseen kansallispuistossa ekologisen vastuullisuuden osalta. Oppaan ohjeet on jaettu suunnittelun, toteutuksen ja tapahtuman jälkeen -kategorioihin. Oppaan lopussa on tapahtuman järjestäjälle koottu muistilista tärkeimmistä pointeista. Opas sisältää hyödyllisiä linkkejä ekologisesti vastuullisen tapahtumaan järjestämiseen.

Asiasanat: luontoliikunta, tapahtuma, ekologinen vastuullisuus, kansallispuisto

Degree title	Bachelor of Sports Studies
Author (authors)	Kati Silvast and Roosa Ravantti
Thesis title	Organizing an ecologically responsible nature exercise event - Guide to the Kainuu Trail trail running event organized in Hossa National Park
Commissioned by	Kainuun Rastiviikko ry
Time	2024
Pages	50 pages, 25 pages of appendices
Supervisor	Anna-Kaisa Hokkanen

ABSTRACT

This thesis is productive, and its purpose was to create a guide for the Kainuu Trail trail running event organized by Kainuun Rastiviikko ry on organizing an ecologically responsible nature exercise event in Hossa National Park. The guide can also be used for other events organised in the national park. The client was the event organizer Kainuun Rastiviikko, and the contact person was Secretary General Jukka Liuha.

The theoretical part of the thesis was based on the examination of ready-made professional materials, and the research part analyzed the responses to Kainuu Trail's 2023 feedback survey using data-driven content analysis. The feedback survey consisted of a total of 27 questions, of which the answers to 17 questions were analyzed as they were relevant to our research question. Of the 17 questions, 11 were open-ended and 6 multiple-choice. The feedback survey was created by the client itself and the survey was conducted using Google Forms after the 2023 event.

With the help of data-driven content analysis, the questions were grouped, after which themes were defined from the questions: Nature values, marketing and communications, accessibility, and mobility, and catering and waste management. The answers to the questions under the themes were then simplified and grouped, and the answers to the undefined questions were combined under the defined themes. The results showed that the nature values of the area and respect for them were particularly important to the respondents. According to the respondents, there was room for improvement in the marketing and communication of the ecological responsibility of the event, and accessibility and mobility should be arranged more smoothly.

As a development product, the guide, created based on our thesis, contains information on the special requirements of a national park as an event venue and instructions for organizing events in a national park in terms of ecological responsibility. The instructions in the guide are divided into categories of planning, implementation and after the event. At the end of the guide, there is a checklist of the most important points for the event organizer. The guide also contains useful links for organizing an ecologically responsible event.

Asiasanat: nature exercise, event, ecological responsibility, national park

SISÄLLYS

1	JOHDANTO.....	6
2	LUONNON VIRKISTYSKÄYTTÖ.....	7
2.1	Luontoliikunta.....	8
2.2	Jokaisenoikeudet.....	9
3	LUONTOMATKAILU.....	11
3.1	Kestävä luontomatkailu.....	12
4	LUONNONSUOJELUALUEET	14
4.1	Kansallispuistot.....	14
4.2	Hossan kansallispuisto	16
5	LUONTOLIIKUNTATAPAHTUMA.....	17
5.1	Polkujuoksutapahtuma	17
5.2	Ekologisesti vastuullinen tapahtuma kansallispuistossa	19
6	OPINNÄYTETYÖN TARKOITUS, TAVOITE JA TUTKIMUSKYSYMYS.....	22
6.1	Toimeksiantaja.....	22
7	PRODUKTIIVINEN OPINNÄYTETYÖ	23
7.1	Palautekysely.....	24
7.2	Aineistolähtöinen sisällönanalyysi.....	25
8	EETTISYYS JA LUOTETTAVUUS	27
9	HYVÄN OPPAAN PIIRTEET	29
9.1	Suunnitteluvaihe	30
9.2	Toteutusvaihe	31
10	TULOKSET.....	32
10.1	Alueen luontoarvot.....	34
10.2	Markkinointi ja viestintä.....	35
10.3	Saavutettavuus ja liikkuminen.....	36
10.4	Tarjoilut ja jätehuolto.....	37
11	POHDINTA.....	39

11.1 Tulosten pohdinta	40
11.2 Prosessin pohdinta ja arvionti	43
11.3 Mahdollinen jatkokehittäminen.....	44
LÄHTEET.....	46

LIITTEET

Liite 1. Opas ekologisesti vastuullisen tapahtuman järjestämiseen

Liite 2. Kainuu Trail 2023 -palautekysely

Liite 3. Aineistolähtöinen sisällönanalyysi värikoodaus

1 JOHDANTO

Suomessa on neljä täysin erilaista vuodenaikaa, jotka antavat käyttäjille mahdollisuuden valita omaan mieltymykseen sopivan luontokokemuksen. Vuodenaajat tuovat mukanaan erilaisia luontoaktiviteetti mahdollisuuksia, joita ovat esimerkiksi metsästys, kalastus, vaeltaminen, luontokuvaus, erilaiset liikuntamuodot sekä tapahtumat. Eri vuodenaikoina liikkuminen luonnossa auttaa ihmisiä ymmärtämään vuodenaikojen rytmityksen ja sen merkityksen omaan toimintaan, milloin on aika hiljentyä ja milloin aktivoitua uudelleen. Suomessa luontomatkoilusta on tullut kasvava trendi ja sen myötä siihen kannattaa panostaa (Työ- ja elinkeinoministeriö 2022). Ihmiset ovat löytäneet luonnon tarjoamat hyvät vaikutukset hyvinvointiin ja ovat entistä kiinnostuneempia viettämään aikaa sekä kokeilemaan erilaisia aktiviteetteja luonnon keskellä. Hektisessä ja aikataulutetussa maailmassa ihmiset ovat oivaltaneet tarvitsevansa vastapainoksi kaikkea sitä, mitä luonto meille tarjoaa: rauhaa, tasapainoa ja hiljaisuutta. Nämä ovat nousseet ihmisille tärkeiksi aiheiksi vaalia ja siksi luontoliikkuminen on lisääntynyt. (Kaikkonen ym. 2014).

Luontoliikkumiseen on tarjolla monia ohjattuja kierroksia ja tapahtumia, jotka herättävät kiinnostusta ja keräävät kerralla paljon ihmisiä luonnon äärelle. Tapahtumat tarjoavat ihmisille mahdollisuuden kokea luontoa ja samalla ne tuovat turvaa, kun tapahtuma on etukäteen suunniteltu sekä muitakin ihmisiä on tullut paikalle. Tapahtumaa järjestäessä on kuitenkin huomioitava erilaisia vastuullisuuteen liittyviä seikkoja. Tapahtumissa ihmisiä tulee paljon kerralla ja se lisää väistämättä päästöjä järjestämiseen liittyvissä asioissa sekä itse tapahtuma ajankohtana.

Tapahtumat ja ihmisten tuominen luontoon on hyvä asia, mutta miten saamme siitä mahdollisimman vähän luontoa kuluttavan, jotta tulevaisuudessakin näemme tapahtumia luonnossa ja luonto pysyy mahdollisimman monimuotoisena ja puhtaana. Haluamme tässä opinnäytetyössämme pureutua juuri tähän aiheeseen ja siksi valitsimme aiheeksi ekologisesti vastuullisen luontoliikuntatapahtuman järjestämisen. Lisäksi polkujuoksu sekä suositut polkujuoksutapahtumat kiinnostivat molempia monipuolisuudellaan sekä kasvavuudellaan.

Polkujuoksu lajina on vuosien saatossa herättänyt monen ihmisen kiinnostuksen ja uskomme, että juuri luonnonläheisyys sekä luonnon tuomat hyödyt hyvinvointiin tekeekin siitä kasvavan lajin. Polkujuoksu on varsin helppo laji aloittaa eikä siihen tarvitse erityisiä varusteita. Tämäkin on varmasti syy lajin suosioon. (Kaartinen 2018.) Laji on kasvattanut vuosien varrella suosiotaan kansainvälisenä kilpaurheilulajinakin (Juva, 2022). Nykyisin Suomen kansallispuistoissa pidetään laajalla skaalalla erilaisia polkujuoksutapahtumia, pienistä suurempiin.

Tämän produktiivisen opinnäytetyön tavoitteena on tuottaa opas Kainuun Rastiviikko ry:n järjestämälle Kainuu Trail -polkujuoksutapahtumalle, joka järjestetään Hossan kansallispuistossa. Tarkoituksena on luoda opas ekologisesti vastuullisen luontoliikuntatapahtuman järjestämiseen ja tuottamiseen. Keskitymme oppaassa polkujuoksutapahtumaan, mutta opasta voidaan jalostaa muihinkin tapahtumiin, joita Suomen kansallispuistoissa järjestetään. Oppaassa tarkastellaan, mitä kaikkea tulee ymmärtää ja huomioida ekologisesti vastuullisen luontoliikuntatapahtuman suunnittelussa sekä toteuttamisessa kansallispuistossa. Keskitymme lisäksi Kainuu Trailin tulevaisuusnäkyymiin sekä tapahtuman kasvuun ja kehittymiseen pohdinta -osiossa. Oppaassa otamme huomioon ylempien tahojen luomat säännökset, esimerkiksi luonnonsuojelulain, Hossan kansallispuiston omat järjestyssäännöt sekä Visit Finlandin kestävän luontomatkoilun periaatteet, joita Hossan kansallispuisto noudattaa. Tuomme esille opinnäytetyössä sekä oppaassa nimenomaan ekologiseen näkökulmaan vastuullisuudesta, joten muut vastuullisuuden osa-alueet olemme rajanneet ulkopuolelle.

2 LUONNON VIRKISTYSKÄYTTÖ

Tässä luvussa käymme läpi, mitä pitää ottaa huomioon liikkuessi ja käyttäessä luontoympäristöä virkistyskäyttöön keskittyen. Luonnon virkistyskäyttö on ihmisten vapaa-aikana luonnossa tapahtuvaa oleskelua ja liikkumista, jossa luontoa käytetään virkistymistarkoitukseen. Usein luonnon virkistyskäyttöä tapahtuu asuinpaikan lähiluonnossa tai kauempana esimerkiksi retkeily- ja luonnonsuojelualueella. Sitä voi harjoittaa siellä, missä jokaisen oikeudet pätevät, mutta myös kansallispuistoissa, joissa yleensä on omat sääntönsä, eivätkä jo-

kaisen oikeudet siellä päde sellaisenaan. Luontoa virkistys mielessä käyttävät voivat olla paikallisia asujia sekä ulkomaan tai kotimaan matkajia, jonka myötä virkistyskäyttö liitetäänkin usein luontomatkailuun. (Neuvonen ym. 2020, 12.) Luonnon virkistyskäyttö käsitettä kuitenkin käytetään enemmän, kun halutaan painottaa alueiden käyttöä virkistykseen eli metsien ja vesistöjen käyttöä tai muuta maankäyttöä (Valtioneuvosto 2022, 16). Valtioneuvosto kuitenkin esittää kansallisessa luonnon virkistyskäytön strategiassaan (2022, 17), että luonnon virkistyskäyttöä ei ole tarpeellista rajata täysin vapaa-aikana tapahtuvaankaan toimintaan, sillä luontoa käytetään virkistys mielessä hyväksi muun muassa erilaisissa työpaikkojen virkistys- tai kehittämissäpäivissäkin.

Kysyntä luonnon virkistys- ja matkailupalveluille on Suomessa noussut. Tähän vaikuttavia tekijöitä ovat kaupungistuminen, väestön vanhentuminen, digitalisoituminen, ilmastonmuutos ja sen vaikutus ihmisiin sekä muutenkin lisääntynyt tietoisuus ympäristöstä. (Konu ym. 2017). Kaikki nämä tekijät ovat saaneet ihmiset takaisin luonnon äärelle. Hyvinvointi on suuri tekijä luonnon virkistyskäytössä. Suomalaiset etsivät luonnosta rauhaa ja hiljaisuutta. Se toimii paikkana, missä harrastaa liikuntaa tai hengähtää ja palautua, yksin tai yhdessä muiden kanssa. (Neuvonen ym. 2022, 3.) Luonnon terveysvaikutukset ihmisen kokonaisvaltaiselle hyvinvoinnille ovat vertaansa vailla.

Voidaan todeta, että luonnossa tapahtuvat sekä järjestettävät tapahtumat menevät luonnonvirkistyskäytön raameihin, sillä yleensä tapahtumiin tulevat ihmiset saapuvat sinne vapaa-aikanaan virkistysmielessä sekä tapahtumien järjestäminen luonnossa kuten kansallispuistoissa on maankäyttöä. Ne ovat myös yksi vetovoimatekijä, jonka myötä ihmiset päätyvät isoinakin joukkoina luonnonhelmaan luontomatkailun mielessä.

2.1 Luontoliikunta

Kuten luonnonvirkistyskäyttö, joka on määritelty vapaa-ajalla suoritettavaksi liikkumiseksi tai oleiluksi, ei luontoliikunta käsitettä ole tarkasti määritetty. Luontoliikunnan käsitteellä on samankaltaisuuksia ulkoilun käsitteen kanssa, koska ulkoilulla käsitetään usein jollain tavalla lihasvoimien käyttöä, kuten kävely, hiihtäminen, soutaminen tai muut verrattavat aktiviteetit tai oleskelu luon-

nossa. Luontoliikunnan käsite voidaan kuitenkin yhdistää enemmän liikkumiseen, jossa on enemmänkin jonkinlainen tavoitteellinen elementti. Fyysisen kunnan kohentaminen, jonkin lajitaidon harjoittaminen tai ylipäätään terveyden kohentaminen luonto ympäristössä. (Kokkonen 2019.)

Luonnon merkityksen positiiviset vaikutukset tiedetään terveyden edistämisessä pelkästään olemalla luonnossa. Mielen kohentuminen, palautumisen edistäminen ja stressitasojen lasku ovat luonnon ilmeisiä vaikutuksia terveyteen (Green Care Finland s.a.). Luonto tarjoaa valmiilla ympäristöllään tai ihmisten tekemillä reiteillä tai alueilla hyvät puitteet moneen liikuntaharrastukseen. Vaikka liikuntaa voidaan harrastaa ilman luontoakin, tuo metsäympäristö omanlaisen aspektin liikkumiseen. Luonnon erilaiset ärsykkeet aisteille, kuten äänet, muuttuva maasto ja ilmasto, tekevät liikuntakokemuksesta erilaisen. (Kokkonen 2019.) Lihaksiin ja muihin tuki- ja liikuntaelimiin kohdistuva vaihteleva maasto on hyväksi lihaskunnolle, tasapainolle ja koordinaatiolle. (UKK-instituutti 2021.) Opinnäytetyössämme esiintyvä liikuntamuoto, polkujuoksu ja polkujuoksutapahtumat voidaan näiden Kokkonen (2019) määritelmien perusteella liittää luontoliikuntaan ja polkujuoksu tapahtuma Kainuu Trail Finland on luontoliikuntatapahtuma.

2.2 Jokaisenoikeudet

Jokaisenoikeudet tarkoittaa sitä, että jokaisella ihmisellä on oikeus liikkua ja oleskella luonnossa sekä käyttää ja hyödyntää luonnontuotteita ilman maanomistajan lupaa (Tuunanen ym. 2012, 9).

Saat:	Et saa:
<ul style="list-style-type: none"> • Liikkua jalan, hiihtäen, pyöräillen tai ratsastaa. • Oleskella tai yöpyä alueilla, joissa liikkuminenkin sallittu. • Poimia marjoja, sieniä ja kasveja, joita ei ole rauhoitettu. • Onkia ja pilkkiä. • Veneillä, uida ja peseytyä sekä kulkea jäällä. 	<ul style="list-style-type: none"> • Haitata maanomistajan maankäyttöä. • Kulkea pihamailla tai viljelyksessä olevilla pelloilla. • Kaataa tai vahingoittaa puita tai ottaa sellaista luonnosta. • Ottaa sammalta tai jäkälää. • Tehdä avotulta toisen maalle. • Häiritä kotirauhaa leiriytmällä asumuksen lähelle tai pitämällä melua. • Roskata. • Ajaa maastossa moottoriajoneuvolla. • Häiritä eläimiä tai kalastaa ja metsästää ilman lupia. • Häiritä tai vahingoittaa lintujenpoikasia tai pesiä. • Pitää koiraa kytkemättömänä, taajamassa, kuntopoluilla tai toisten alueilla tai päästää sitä yleiselle rannalle, lasten leikkipaikalle, kunnostetuille laduille tai urheilukentille.

Kuva 1. Jokaisenoikeudet (mukaillen Tuunanen ym. 2012,12)

Jokaisenoikeudet ovat erittäin suuressa roolissa maa- ja vesialueiden käytössä, sillä ne antavat kaikille Suomessa oleskeleville oikeuden liikkua luonnossa vapaasti sekä nauttia luonnon antamista. Kuitenkaan toiminta ei saa aiheuttaa suurempaa haittaa maanomistajalle, maankäytölle tai itse luonnolle. (Tuunanen ym. 2012, 12.)

Jokaisenoikeudet eivät kuitenkaan ole välttämättä sellaisenaan voimassa luonnonsuojelualueella. Luontoon.fi:ssä esitetään, miten luonnonsuojelulaki voi rajoittaa liikkumista, jotta suojelutavoitteet voitaisiin saavuttaa. Kaikki rajoitukset on kirjattu luonnonsuojelualueiden rauhoitussäädöksiin tai järjestysään- töihin. Kansallispuistoissa saa yleensä liikkua vapaasti, mutta joissakin tapauksissa voi olla alueita, joissa liikkumista on rajoitettu. Leiriytyä saa, mutta vain tietyillä paikoilla kuten laavuilla. Kansallispuistoissa saa kerätä sieniä ja marjoja sekä onkia tai pilkkiä. Ratsastusta, maastopyöräilyä voit harrastaa niille merkityillä reiteillä. Leiriytymistä voidaan joillain alueilla rajoittaa tai kieltää, kasvien sekä niiden osien kerääminen ei ole sallittua ilman lupaa, maainesta ei saa ottaa tai kerätä eikä maaperää vahingoittaa. Ongintaa ja pilkkimistä voidaan joillakin luonnonsuojelualueilla rahoittaa. (Luontoon.fi s.a.)

3 LUONTOMATKAILU

Toimme luontomatkailu käsitteen työhömme, koska luontomatkailu liittyy tapahtuman järjestämiseen vahvasti. Tässä keskitymmekin niihin peruseriaateisiin, jotka tukevat aihettamme tapahtuman järjestämisen osalta luontoympäristössä ja varsinkin luonnonsuojelualueella. Matkailuala on hurjassa kasvussa ja samalla se tuottaa hyvinvointia ympäröivälle alueelle, näin voidaan sanoa myös etenkin luontomatkailusta (Träskelin ym. 2018). Luontomatkailu on matkailua, jossa matkailijoiden vetovoimatekijänä on luonto. Matkailuksi voidaan määritellä korkeintaan yhden vuoden oleskeluaika vapaa-ajan, liikematkan tai muun tarkoituksen takia, jossakin muualla kuin vakinaisessa asunnossa (Valtioneuvosto 2022, 19.)

Matkailua voidaan tehdä kotimaan sisällä tai kotimaan ulkopuolelle. Suomessa luonto on yksi isoimmista matkailun vetovoimatekijöistä ja sillä onkin merkittävät kasvumahdollisuudet (Konu ym. 2017, 8). Suomi tunnetaan matkailumaana, jossa on paljon puhdasta sekä kaunista luontoa, jossa voidaan kokea erityisiä elämyksiä (Träskelin ym. 2018, 5). Erityisesti kansallispuistot ovat merkittäviä kohteita, niin kotimaisen kuin kansainvälisenkin, luontomatkailun kannalta (Konu ym. 2021). Konun ym. (2021,110) mukaan kasvun selittää muun muassa luonnon kiinnostavuus, joka on kasvanut, hyvinvoinnin sekä terveyden merkitys ja ympäristötietoisuus, joka on noussut erityisesti koronapandemian myötä. Kansallispuistot on Suomessa hyvin brändätty ja ne tuovat paljon lisäarvoa kansallispuiston matkailualueelle. Samassa raportissa onkin nostettu esimerkkinä Hossan kansallispuisto, jonka perustamisen ja käyntimäärien kasvun myötä alueella on syntynyt uusia matkailun palveluja.

Luontomatkailua tapahtuu erinäisiin tapahtumiin matkustaessa sekä osallistuksessa. Jos tarkastelemme luontoliikuntatapahtumista toimeksiantajaamme Kainuu Trailin osallistujalista, niin tapahtumaan tulijoista suurin osa tuli vuonna 2023 joko eripuolilta Suomea tai ulkomailta (Kainuu Trail, 2023). Suuremmatkin tapahtumat, joita Suomessa järjestetään eri kansallispuistoissa tai luontoympäristöissä vetävät paljon matkailijoita puoleensa.

Luontomatkailun ollessa suosittua etenkin luonnonsuojelualueilla, on kohde-
markkinoitsijoilla iso vastuu välittää matkailijoille tietoa vastuullisesta käyttäy-
tymisestä matkaillessaan luontokohteissa. Tällaiset paikat, joista haetaan sa-
maan aikaa taloudellista kannattavuutta ja ympäristövastuuta ovat herkempiä
ilmastonmuutoksen vaikutuksille. Matkailu onkin yksi yhdistävistä tekijöistä
globaalissa ilmastonmuutoksessa. (Han ym. 2016, 1). Konun ym. (2017, 8) jul-
kaisussa tulee ilmi, että Suomessa luontomatkailun kysyntä kasvaa, mutta sii-
hen vastataan ottamalla huomioon erilaisia säädöksiä ja periaatteita, joita mat-
kailupalvelun tarjoajat noudattavat. Kuitenkin matkailu kohdistuu usein matkai-
lukeskusten ympärille, koska ne ovat sijoitettu usein luonnonsuojelualueiden
läheisyyteen. Matkailukeskusten lähtökohtainen tavoite on kasvattaa toimin-
taansa ja saada enemmän tuottoa ja tämän vuoksi rajojen asettaminen on vai-
keaa. Luontomatkailun ekologista vaikutusta on kuitenkin tutkittu Suomessa ja
tutkimukset osoittavat, että matkailukeskusten ympärillä luonto muuttuu eni-
ten. Muutokseen vaikuttaa eniten isoimmat muutos toimet alueella, kuten las-
kettelurinteiden tekeminen. (Konu 2017, 30.)

3.1 Kestävä luontomatkailu

Suomessa matkailun tulot ovat olleet merkityksellisiä Suomen kansantalou-
delle sekä ulkomainen että kotimainen matkailu olivat kasvussa vuoteen 2019
asti. Koronapandemia vaikutti kysyntään vuonna 2020 rajoitusten takia,
mutta jo seuraavana vuonna matkailukysyntä osoitti kasvun merkkejä. (Työ- ja
elinkeinoministeriö s.a.) Matkailun ollessa huipussaan ulkomaisen sekä koti-
maisena matkailun puolesta vuonna 2019, Visit Finland (2019) loi monien eri si-
dosryhmien kanssa kymmenen kestävän matkailun periaatetta, jotka koskevat
matkailua turvaten Suomen luonnon ja ympäristön tulevaisuuden. Näillä kes-
tävän matkailun periaatteilla matkailutoimijat sitoutuvat seuraaviin aihe aluei-
siin: taloudellinen kestävyys ja kilpailukyky sekä sitoutuminen, ekologinen kes-
tävyys, kulttuurinen kestävyys ja kulttuuri perintö, sosiaalinen kestävyys ja hy-
vinvointi sekä pitkäjänteisyys ja paikallisuus. Lisäksi yhteistyö, laatu ja turvalli-
suus, resurssiviisaus ja ilmastonmuutos sekä pitkäjänteisyys, paikallisuus ja
vastuullisuusviestintä.

Tämän jälkeen Visit Finland (s.a.) julkaisi Sustainable Travel Finland (STF)
maksuttoman ohjelman, jossa yritykset saavat tietoa kestävästä matkailusta ja

miten sitoa kestävät päätökset osaksi yrityksen arkea. Yritykset, jotka täyttävät tietyt kriteerit ja ovat suorittaneet ohjelman saavat Sustainable Travel Finland -merkin, joka viestii kuluttajille kyseisen yrityksen kestävän matkailun toiminnasta. Uusimpana Visit Finlandin Sustainable Travel Finland -ohjelmaan kuuluu indikaattorijärjestelmä, jolla mitataan neljää osa-aluetta: kohteen hallinnointi, taloudellinen arvo, sosiaalinen ja kulttuurinen vaikuttavuus sekä ympäristövaikutukset. Tämän avulla voidaan pitää ajan tasalla sitä, mitkä ovat matkailun toiminnan rajat, sekä ylipäättään tuetaan luonto kohteiden ja yritysten vastuullista johtamista. (Visit Finland.fi s.a.).

Suomessa matkailun suurena kohteena on Suomen luonto ja erityisesti kansallispuistot ja muut luonnon suojelualueet. Suojelualueita voidaan hyvinkin hyödyntää matkailussa, mutta tämä pitää sopia erikseen siten, että ne sopivat kohteiden suojelutavoitteiden kanssa. (Metsähallitus s.a.) Kaikessa toiminnassa toimijat noudattavat yllä mainittuja kestävän matkailun periaatteita, mutta näiden lisäksi Metsähallituksen (s.a.) Luontopalvelut tuottivat digioppaan, joka käsittelee erityisesti kestävää matkailua suojelualueilla. Matkailuliiketoimintaa harjoittavat yritykset hyötyvät tästä oppaasta erityisesti ja sillä voidaan perehdyttää henkilökuntaa taikka pitää osana luontomatkailun koulutuksia sekä valmennuksia. Nämä periaatteet kiteyttävät suojelualueiden säilymisen jatkossakin, huolimatta matkailun tuomasta kulutuksesta. Puhuttaessa kestävästä luontomatkailusta yritystoimijat sekä samalla kuluttajat luonnossa liikkeessään sitoutuvat noudattamaan roskattoman retkeilyn periaatteita. Näillä periaatteilla luonto kohteen on oltava samassa kunnossa, kun sinne mentäessä, eli retkeilijästä ei ole jäänyt luontoon jälkeäkään. (Luontoon.fi s.a.)

Luonnon kestävyys vaikuttaa luontokohteiden tallauksen aiheuttama kuluminen, luonnonmonimuotoisuuden muuttuminen, alueen muu maankäyttö sekä energian tuotantotavan vaikutukset ja ennen kaikkea kestävien palveluiden tuotto ja kulutuskäyttäytymisen ohjaaminen matkailutoimijoilta kuluttajalle. Luontomatkailu ja luonnonvirkistyskäyttö vaikuttaa säädöksistä huolimatta luonnon ympäristömuutoksiin ja ainut keino muutosten kasvun vähentämiseen on määritellä matkailualueiden ekologisen kantokyvyn hyväksyttävyyttä. Kantokyvyllä mitataan alueen kestävyttä matkailijoiden määrää kohti. (Konu ym. 2017, 33)

4 LUONNONSUOJELUALUEET

Oppaamme on luotu tapahtuman järjestämiseen luonnossa ja tarkemmin alueella, joka on tarkoin suojeltua. Sen myötä tämä on yksi vaikuttavimpia osa alueitamme opinnäytetyössämme ja siihen pureudumme tässä luvussa. Suomessa on useita yksityisiä sekä valtion omistamia luonnonsuojelualueita, joiden tarkoituksena on turvata luonnon monimuotoisuus ympäristön sekä lajien kannalta. Valtion omistamia luonnonsuojelualueita hoitaa Metsähallituksen Luontopalvelut ja luonnonsuojelualueista tunnetuimpia ovat kansallispuistot. Tutkimuksellisiin tarkoituksiin on perustettu luonnonpuistoja. Luonnonpuistot ovat nekin luonnonsuojelualueita, mutta yleensä ne ovat yleisöltä kokonaan suljettuja tai kulkeminen on sallittu vain merkityillä reiteillä. (Metsähallitus 2020.) Näiden lisäksi on muita valtion omistamia luonnonsuojelualueita sekä yksityisiä maanomistajien omistamia suojeltuja alueita (Luonnonsuojelulaki 5.1.2023/9, 48§).

Luonnonsuojelualueilla noudatetaan luonnonsuojelulakia, jossa on määritelty luonnonsuojelualueen perustamisen edellytykset sekä se mitä saa ja mitä ei saa suojelluilla alueilla tehdä tai harjoittaa. Tiivistetysti luonnonsuojelualueen perustamisen edellytyksenä on turvata luonnon monimuotoisuus, vaalia luonnon maisema-arvoja, tukea luonnonympäristön sekä sen varojen kestäväää käyttöä, edistää luonnon tutkimusta sekä ilmastonmuutokseen sopeutumista ja lisätään kansalaisten luonnontuntemusta (luonnonsuojelulaki, 1.§). Luonnonsuojelulaissa pykälässä 49 on määritelty kansallispuistojen sekä luonnonpuistojen rauhoitussäädökset, jotka koskevat kaikkia Suomen kansallispuistoja sekä luonnonpuistoja. Pykälässä 50. keskitytään poikkeuksiin rauhoitussäännöksissä, eli asioihin, joita näillä luonnonsuojelualueilla saa tehdä. Metsähallitukselta voi saada poikkeusluvan erinäisiin toimiin, joita kansallispuistoissa ja luonnonpuistoissa voi harjoittaa tieteellisin perustein.

4.1 Kansallispuistot

Kansallispuistot ovat valtion omistamia yli 1000 hehtaarin luonnonsuojelualueita, joita Suomessa hoitaa Metsähallituksen Luontopalvelut. Niiden tarkoitus on turvata monimuotoisuus luonnossa eli suojata eliöitä, kasveja, eläimiä ja

maisemia sekä tarjota mahdollisuuksia kokea luontoa ja sen rauhaa. Kansallispuistoissa on merkittäviä reittejä, polkuja, tulentekopaikkoja sekä yöpymispaikkoja, joissa voi yöpyä joko omassa teltassa tai kansallispuistojen omia laavuja/yöpymisrakennuksia hyödyntäen. (Metsähallitus 2021.) Kansallispuistot ovat merkittäviä virkistyskäyttökohteita sekä matkailukohteita, niin kansallisesti kuin kansainvälisestikin ja niiden suosio on lisääntynyt viime vuosikymmenten saatossa. Tästä kertoo käyntimäärienkin huomattava kasvu. Käyntimäärät ovat vuodesta 2000 vuoteen 2019 kolminkertaistuneet. (Konu ym. 2021.) Vuonna 2024 Suomessa on yhteensä 41 kansallispuistoa, joista uusin, on Sallan kansallispuisto. Hossan kansallispuisto, missä Kainuu Trailkin järjestetään, on tässä listassa toiseksi uusimpana.

Konun ym. (2021) tekemän tutkimuksen mukaan merkittävimpiä motiiveja, jonka takia ihmiset kansallispuistoissa käyvät ovat juuri luonnon virkistyskäyttö ja luonnon tuoma rauha sekä henkinen hyvinvointi ja maisemien katselu. Näiden lisäksi retkeily sekä erilaiset luontoharrastukset ovat ihmisille tärkeitä aktiviteetteja, joita kansallispuistoissa pääsee harjoittamaan. Luonnonsuojelualueista ja kansallispuistoista onkin tullut merkittäviä liikuntapaikkoja sekä tapahtuma-areenoita ihmisille. Varsinkin polkujuoksuun ja lajin tapahtumiin kansallispuistot tarjoavat hyvät puitteet valmiiden merkittyjen sekä pituuksiltaan monipuolisten reittien myötä.

Voidaan todeta, että kansallispuistoista on tullut jonkinlainen trendi, joka varmasti nousi myös koronapandemian myötä, jolloin ihmisten muu matkailu tyyntäsi ja lähdettiin matkailemaan kotimaassa. Kansallispuistoja markkinoidaan yhä enemmän ja viestintä on vahvistunut, jolloin kansallispuistot tavoittavat yhä enemmän ihmisiä. (Konu ym. 2021, 110.) Ne ovat helposti saavutettavia sekä helppoja matkailukohteita, joihin pystyy menemään vain pieneksikin aikaa, pienellä vaivalla sekä jopa pienellä rahalla. Kansallispuistot ovat osalle kansaa lähiluontokohteita. Lähimatkailu onkin nostanut päätään, kun ihmisten ymmärrys ilmastomuutoksen vaikutuksista luontoon on kasvanut ja lisännyt kiinnostusta kestävämpää matkailua kohtaan. Kuitenkin kansallispuistojen saavutettavuutta täytyy edelleen kehittää, jotta kestävämpi matkailu pidemmältäkin tulleille ihmisille on helppo vaihtoehto. (Konu ym. 2021, 116.)

4.2 Hossan kansallispuisto

Hossan kansallispuisto sijaitsee Kainuussa, Suomussalmen kunnassa. Se on lailla perustettu vuonna 2017, Suomen 100 vuoden itsenäisyyden kunniaksi. Hossan kansallispuiston järjestyssäännöissä kerrotaan suojelun perusteet, joiden mukaan kansallispuisto on perustettu harju-, vaara- ja pienvesiluonnon eliöstön, geologisten ominaispiirteiden, maiseman suojelemiseksi ja hoitamiseksi sekä virkistyskäyttöä varten. (laki Hossan kansallispuistosta, 296/2017.) Järjestyssäännöistä pääsee näkemään, mikä Hossan kansallispuistossa on kiellettyä ja mitä muita kieltoja ja määräyksiä on. Nämä ovat keskeisenä otettava huomioon tapahtuman järjestämisessä alueella.

Historia Hossan retkeilyalueella ulottuu vuoteen 1979 ja se onkin vakiinnuttanut paikkansa Kainuun suosituimpana luontoharrastuksia sekä virkistysmahdollisuuksia tarjoavana kohteena. Kansallispuistoksi julkistamisen myötä alue on saanut hurjasti lisää näkyvyyttä ja kävijämääräkin tuplaantunut. (Metsähallitus 2020, 8.)

Hossan kansallispuisto on tunnettu monimuotoisesta luonnostaan. Harjumuodostelmat, mäntyiset kankaat, kirkkaat vedet ja vaara-alueet kuuluvat Hossan ainutlaatuisiin maisemiin. Tämä monimuotoinen ja harjuinen luonto onkin syy Hossan alueen suojeluun ja sen hoitoon. Hossan luontokeskus toimii kansallispuiston keskuksena ja sieltä löytyy monipuolisia palveluita sekä majoitusmahdollisuuksia (kansallispuistot.fi 2024). Hossaan pääsee parhaiten omalla autolla, mutta julkisella liikenteelläkin pääsee lähelle matkailualueetta, josta lopputaikkaan tarvitaan esimerkiksi taksikyyti. (Hossa.fi. s.a.) Kesällä paikalle kulkee linja-auto, joka liikennöi Ruka – Kuusamo – Hossa väliä. Kansallispuisto tarjoaa monipuolisia reittejä patikointiin sekä pyöräilyyn. Tämän takia kyseinen kansallispuisto on oivallinen paikka polkujuoksulle ja tietysti polkujuoksutapahtumalle. Hossan kansallispuisto toimii hienona esimerkkinä esteettömyydelle, sillä useat reiteistä on suunniteltu täysin esteettömäksi (Träskelin ym. 2018, 14). Tapahtuman näkökulmasta tämä on upeaa, sillä se antaa jokaiselle mahdollisuuden tulla paikan päälle tapahtumaan.

5 LUONTOLIIKUNTATAPAHTUMA

Tapahtumat voivat tuoda suuren tai pienen joukon ihmisiä yhteen tiettyyn paikkaan tiettyinä ajankohtana. On sitten kyseessä pieni tilaisuus tai suurempi-kin avoin tilaisuus eli massatapahtuma, niin voidaan sen laskea tapahtumaksi. Toisella nimellä voidaankin puhua yleisötilaisuudesta. Tapahtuman piirteisiin kuuluu se, että sillä täytyy aina olla vastuullinen järjestäjä. (Metsähallitus 2021, 6.) Kun tapahtumapaikkana on luonto ja tapahtuman tyyppi on liikunta-tapahtuma, niin silloin tilaisuus voidaan luokitella luontoliikuntatapahtumaksi. Avaamme tässä luvussa polkujuoksua lajina sekä tapahtumana. Tuomme esiin tärkeitä huomioita ekologisen vastuun osalta järjestäessä tapahtumaa luonnossa, joka on herkästi altis haavoittumaan muuttuviin tekijöihin.

5.1 Polkujuoksutapahtuma

Polkujuoksu on nimensäkin mukaan juoksua poluilla, ja sen vahvuus urheilulajina on monipuolisuus. Juostavan maaston monipuolisuus, korkeuserot sekä muuttuvat olosuhteet vaativat juoksijalta sopeutumista, tekniikkaa sekä keskittymistä. (Airila & Hamunen 2018, 15.) Juostava maasto voi olla juurakkoinen, kallioinen tai tasaista soraa. Poluilla voi olla tunturien ja vaarojen huippuja sekä laskuja ja joskus vesistöjen ylityksiä. Poluilla voi olla pitkospuita tai riip-pusiltoja. Sääolosuhteiden mukaan polut muokkaantuvat ja sateisella säällä oman haastavuutensa tuo märät, mutaiset ja liukkaat polut.

Polkujuoksu lajina on lähtenyt suureen suosioon, ja siitä kertovat myös polkujuoksutapahtumien suuret osallistujamäärät sen myötä lisääntyneet polkujuoksutapahtumien määrät. Grafnetterovan (2022, 7) mukaan harrastajia on noin 20 miljoonaa maailmassa ja tapahtumien osallistujamäärät ovat jatkaneet nousuaan 1990-luvulta saakka. Suomessa tapahtumista suosituimmat myydään loppuun nopeastikin (Airila & Hamunen 2018, 85). Polkujuoksu tapahtumia järjestetään maailmanlaajuisestikin vuosi vuodelta yhä enemmän (Cernainau & Sobry 2015, 89). Myös Kainuu Trail -polkujuoksutapahtumassa kasvua kävijämäärään on tullut joka vuosi lisää ja vuonna 2023 osallistujia oli ennätysmäärä (Kainuu Trail 2023).

Polkujuoksutapahtumia järjestetään ympäri Suomea. Trailrunnin.fi -sivuston polkujuoksun kilpailukalenterissa oli vuonna 2023 yhteensä 79 ilmoitettua polkujuoksutapahtumaa (Polkujuoksukilpailukalenteri 2023). Polkujuoksutapahtumat eroavat sijainneiltaan sekä matkoiltaan toisistaan hyvin paljon. Osissa tapahtumissa juostaan Kansallispuiston reittejä pitkin ja osissa taas kaupungin lähiluonnon poluilla. Toisissa tapahtumissa matkat voivat olla hyvinkin pitkiä ultramatkoja, kun taas toisissa matkat ovat lyhyempiä. Kansallispuistoissa juostavat polkujuoksutapahtumien reitit määräytyvät yleisten reittien poluille. Polkujuoksutapahtumia järjestetään paljon ulkomailla, mutta Suomessa suosituin on Northern Ultra Trail Service (NUTS) Karhunkierros Oulangan kansallispuistossa, jossa vuonna 2023 nähtiin vajaa 3 000 juoksijaa (NUTS karhunkierros). Muut NUTS polkujuoksutapahtumat ovat NUTS Pyhä ja NUTS Ylläs-Pallas, jonka yhteydessä juostaan myös NUTS 300. Näiden lisäksi suurimpien tapahtumien joukkoon kuuluu Kolin kansallispuistossa juostava Vaarojen Maraton. Täytyy muistaa, että tapahtumissa vain osa on itse kilpailijat eli juoksijat vaan heidän mukanaan tulee tukijoukkoja sekä kannustajia, jotka voivat lähteä nauttimaan retkeilystä kansallispuistojen reiteille tai nauttia tapahtumanpaikan palveluista. Kansallispuistojen reiteillä yleensä on samaan aikaan muitakin luonnon virkistyskäyttäjiä kuten retkeilijöitä, jotka eivät välttämättä itse tapahtumaan osallistu. Tapahtuman kävijämäärä sekä kansallispuiston käyttäjämäärä voi siis nousta tuplaten tai triplaten.

Suomessa kilpaillaan polkujuoksun sankaruuksista Trail Tour Finlandissa, jossa on kaksi sarjaa: Bridgedale Ultra Trail Tour Finland eli pitkien matkojen ultra polkujuoksusarja, jossa juostaan 130–166 kilometriä sekä BUFF Trail Tour eli lyhyiden matkojen polkujuoksusarja, jossa matkojen pituus on 21–55 kilometriä. BUFF Trail Tourissa juostaan seitsemän polkujuoksukisan yhteispisteistä ja Bridgedale Ultra Trail Tourissa juostaan kolmessa polkujuoksukisassa. (trailtourfinland s.a.)

Monille harrastajille polkujuoksutapahtumat ovat harrastuksen parhain pala, jossa tavoitteena on haastaa itseään, nauttia luonnosta ja maisemista sekä saada onnistumisen tunteita. Tapahtuma on hyvä mahdollisuus tutustua uusiin reitteihin, sillä eksymisen vaaraa ei ole hyvien reittimerkintöjen vuoksi. (Airila & Hamunen 2018, 85.) Yhteisöllisyys on yksi tärkeä osa tapahtumia. Tapahtumissa päästään juttelemaan vanhojen ja uusienkin lajitovereiden kanssa ja

kaikkialla näkyy hymyileviä naamoja, jotka odottavat innoissaan ja jännittyneinä tulevaa koitosta.

5.2 Ekologisesti vastuullinen tapahtuma kansallispuistossa

Vastuullisuus tapahtuman järjestämisessä on nykypäivänä tärkeää. Ihmisten tietoisuus ympäristöstä ja tulevaisuudesta on lisääntynyt, mikä näkyy tapahtumissa. Vastuullisuus voidaan jakaa ekologiseen, sosiaaliseen sekä taloudelliseen vastuullisuuteen (Lampinen 2011, 13). Me kuitenkin keskitymme ekologiseen vastuullisuuteen, jossa painotetaan ihmisen aiheuttaman kuorman vähentämistä ympäristön näkökulmasta.

Ekologisuus on osa vastuullista ja kestävästä tapahtumajärjestämisestä. Tapahtuman ekologista vastuullisuutta edistävät, jos tuet kestäviä toimintatapoja, säästät energiaa ja luonnon raaka-aineita, vähennät päästöjä, jätemääriä sekä edistät luonnon monimuotoisuuden säilymistä. (Lampinen 2011, 13.) Pajusen (2018) mukaan, on tärkeää ennen tapahtumaa käydä mahdollisten kumppaneiden tai muiden toimijoiden kanssa läpi, millaisilla asioilla voidaan vaikuttaa tapahtuman ekologisuuteen.

Pajunen (2018) esittää, että huomioon otettavia toimintatapoja ekologisesti kestävässä tapahtumassa on ympäristön säästäminen, joukkoliikenteen ja yhteiskyytien suositus, energian ja veden kulutuksen minimointi, erilaisten energiamuotojen hyväksikäyttö, hankinnat, materiaalit ja niiden uudelleenkäyttö, jätteiden lajittelu ja yleisesti jätteiden kokonaismäärän vähentäminen. Muita huomioitavia kestävästä tapahtuman seikkoja ovat ympäristölle aiheutuvan kuormituksen minimointi, kuten maaperän talleantuminen, meluhaitat sekä ympäristön roskaantuminen. (Lampinen 2011, 12.) Tiivistetysti tavoitteena välttää resurssien liiallista käyttöä eli käyttää niitä mahdollisimman vähän tai kompensoida käytöstä luonnolle aiheuttamat vahingot ja haitat. Viestintä ja vaikuttaminen on isossa roolissa ekologisesti vastuullisen tapahtuman järjestämisessä. Viestintää täytyisi tapahtua niin organisaation sisällä, tapahtuman yhteistyötahoille ja kumppaneille sekä tietysti kuluttajille. (Kainuun liikunta ry 2022.)

Kansallispuistot ovat luonnonsuojelualueita ja nykyään yhä useammalle tapahtumalle tapahtumapaikka. Kuitenkin luonnonsuojelualueella järjestettävä tapahtuma vaatii tapahtuman järjestäjältä tiettyjen erityispiirteiden huomioonottamista. Luonnonsuojelualueella järjestettävistä tapahtumista tulee tehdä tapahtumailmoitus Metsähallitukselle sekä tapahtumiin tarvitaan yleensä maanomistajan suostumus. Metsähallitus tarkastelee tapauskohtaisesti, sopiiko tietty tapahtuma tietylle luonnonsuojelualueelle ja sallittua yleisömäärää voidaan rajoittaa. Hossan kansallispuistoon Kainuu Trail polkujuoksutapahtumaan Metsähallitus onkin asettanut 600 juoksijan rajan vuodelle 2024 (Kainuu Trail s.a). Tarkastelun pohjana on sääntöjä ja vaatimuksia, jotka on määritelty erikseen valtakunnallisesti kansallispuistoissa sekä erikseen eri luonnonsuojelualueilla. Pääsääntönä on, että tapahtumasta ei aiheudu vahinkoja luonnolle tai alueen luontoarvoille. Luonnonsuojelualueilla on omat rauhoitusmääräykset, järjestyssäännöt sekä lupaehdot, joihin tapahtumanjärjestäjän on tutustuttava sekä sitouduttava noudattamaan. (Metsähallitus 2021, 5–6.)

Visit Finland (2019) on useiden eri sidosryhmien kanssa luonut kansalliset kestävän matkailun periaatteet sekä Metsähallitus (s.a.) on julkaissut Luontoon.fi -sivustolla roskattoman retkeilyn periaatteet, joihin tapahtumaa järjestettäessä kuuluu sitoutua. Roskattoman retkeilyn pääperiaate on, että polkujuoksijasta ei jää jälkeäkään luontoon. Tämä onkin mainittu monien polkujuoksutapahtumien nettisivuilla erikseen ja Kainuu Trailissa roskien jättämisestä seuraa aikasakko kyseisen juoksijan juoksuaikaan (Kainuu Trail s.a). Joissakin tapauksissa on kuitenkin selvää, että tapahtumaa ei voida järjestää. Esimerkiksi petolintujen sekä lintujen pesimäajat, jolloin pesimärauha halutaan taata linnuille tai jos alueella on muuten kulumisherkkää kasvillisuutta (Metsähallitus 2021).

Metsähallituksen rooli voi vaihdella tapahtumien järjestämisen näkökulmasta. Tapahtuma voi olla Metsähallituksen omaa tuotantoa, jolloin Metsähallitus toimii itse tapahtuman järjestäjänä. Kyseessä voi olla myös yhteistuotanto, jossa Metsähallitus on mukana, mutta ei pääjärjestäjän roolissa. Kolmas vaihtoehto on se, että Metsähallitus on mukana vain maanomistajan ja luvanantajan roolissa. (Metsähallitus 2021, 6.) Tapahtuman järjestäjällä on aina vastuu siitä, että tapahtuma järjestetään, niin ettei se vahingoita luontoa.

Metsähallituksen Juhlat luonnon helmassa -opas tapahtuman järjestämiseen luonnonsuojelualueella (2021) tuo esille, että tapahtumaa järjestäessä kannattaa miettiä, minkälaista lisäarvoa juuri luonnonsuojelualue tuo tapahtumapaikana. Polkujuoksutapahtumassa, kansallispuistojen merkityt reitit, vaihtelevat maastot ja maisemat, antavat loistavat puitteet tapahtumalle. Tapahtuman huoltopisteet voi olla luonnollista suunnitella reittien varrella oleville laavuille tai parkkipaikoille ja tapahtumakeskus voi ottaa paikkansa reittien lähtöpai-koista. Kansallispuistossa on yleensä luontokeskus tai hotelli, johon tapahtu-makeskus on helppo sijoittaa.

Luonnonsuojelualueen määräykset, suojelusäädökset, kansallispuistojen omat järjestyssäännöt sekä muu mahdollinen lainsäädäntö, joita alueella noudate-taan, on tapahtuman suunnittelussa pohjana. Ne vaikuttavat pelastus- ja tur-vallisuussuunnitelman tekemiseen, tapahtuman ohjelmasisältöihin, tapahtu-man logistiikkaan sekä infrastruktuuriin. Tapahtumanjärjestäjän on tärkeää huomioida kaikki erilaiset ilmoitukset ja luvat, jotka vaaditaan, jotta tapahtu-maa voi järjestää esimerkiksi tapahtuman ilmoittaminen poliisille tai jos tapah-tumassa soitetaan musiikkia, on siihenkin haettava musiikin esittämisen lupa. Muita ilmoituksia tai lupia, joita saatetaan tarvita ja jotka ovat relevantteja eko-logisuuden näkökulmasta on meluilmoitus Ympäristökeskukselle, Jätehuolto-suunnitelma kaupungin ympäristösuojeluviranomaiselle, ensiapuvalmius alu-teen sairaanhoitopiirille sekä tilapäisten liikennejärjestelyjen ilmoittaminen kau-pungille. (Metsähallitus, 2021 21–22.)

Tapahtuman järjestäjän on tärkeää ottaa vastuu ekologisen vastuullisuuden sekä luonnonsuojelualueella toimimisen viestinnästä. Ekologisuuden näkökul-masta tiedottaminen erilaisista saapumismahdollisuuksista, muusta kulkemi-sesta sekä majoittumisvaihtoehdoista ovat tärkeitä. Tärkeää on tiedottaa kan-sallispuiston järjestyssäännöistä ja muista tärkeistä huomioista luonnonsuoje-lualueella, joilla voidaan vaikuttaa ihmisen vastuullisuuden kannalta relevant-tiin käytökseen. Tällaisia voisivat olla, vaikka viestintä roskattoman retkeilyn ja kestävän matkailun periaatteista. Viestintää on tärkeää toteuttaa paikan päällä tapahtumassa selkeillä ohjeistuksilla, joissa voidaan tuoda esiin vastuullista käyttäytymistä tai kertoa, että miten kierrätetään (Träskelin ym. 2018, 19.)

Viestintää on tärkeä tehdä tapahtumaa ennen, tapahtumassa sekä sen jälkeen. Tapahtuman jälkeen on hyvä kerrata missä onnistuttiin ja missä on kehitettävää vastuullisuuden näkökulmasta. (Kainuun liikunta ry 2022.)

6 OPINNÄYTETYÖN TARKOITUS, TAVOITE JA TUTKIMUSKYSYMYKSET

Opinnäytetyön tarkoituksena on selvittää, mitä kaikkea tapahtuman järjestämiseen kuuluu ekologisen vastuullisuuden kannalta sekä ymmärtää kokonaisuutta valmiita aineistoja ja tutkimuksia tarkastellen. Tämän jälkeen analysoimme aineistolähtöisen sisällönanalyysin keinoin vuoden 2023 Kainuu Trail-tapahtuman palautekyselyä. Näiden kahden menetelmän lopputuotteena tavoitteenamme on luoda Kainuu Trail tapahtumalle ekologisen tapahtuman järjestämisen opas Hossan kansallispuistossa, vastaten tutkimuskysymykseemme.

Tutkimuskysymyksenämme on:

1. Mitä pitää huomioida ja mitä vaatii tapahtuman järjestäjiltä ekologisesti vastuullisen luontoliikuntatapahtuman järjestämisessä kansallispuistossa sekä erityisesti Hossan kansallispuistossa?

Tuotettu opas tulee käyttöön toimeksiantajallemme ja sen tarkoituksena on kehittää ja antaa työkaluja luontoliikuntatapahtuman järjestämiseen ekologisesti Hossan kansallispuistossa. Tavoitteena on, että opas toisi järjestäjälle helpotusta muistamaan tärkeitä asioita ekologisesti vastuullisen luontoliikuntatapahtuman järjestämisessä: suunnittelussa, toteutuksessa ja tapahtuman purussa, sekä ottaa huomioon tapahtuman tulevaisuusnäkymät: kehittymisen ja kasvun. Tapahtuman järjestäjä ymmärtää vastuullisen luontoliikuntatapahtuman järjestämisen askeleet, ymmärtää niiden tärkeyden sekä osaa hyödyntää niitä käytännössä. Haluamme painottaa luontoliikunnan ja liikuntatapahtumien tärkeyttä, mutta muistuttaa tapahtumajärjestäjien vastuuta siitä, että luontomme säilyy jatkossakin yhtä rikkaana ja elinvoimaisena.

6.1 Toimeksiantaja

Toimeksiantajaa lähdimme miettimään työmme aiheen kautta. Molempien mielenkiinnon kohteena on luonnon kautta tuleva rauha ja tasapainoisuus

omaan hyvinvointiin. Kumpaakin kiinnostaa luonto tulevaisuuden näkökulmasta sekä se, miten voimme omalta osaltamme pitää huolen siitä, että tulevaisuudessakin saamme nauttia luonnon antimista. Tapahtuman järjestäminen on myös molempia kiinnostava aihe ja näiden teemojen pohjalta lähdimme rakentamaan ajatuksia luonnon ja tapahtumatuotannon ympärille, ja sitä kautta kokoamaan aihetta. Etsimme itseämme kiinnostavia tapahtumia ja järjestäjiä. Päädyimme ottamaan yhteyttä Kainuun rastiviikko ry:n pääsihteeriiin Jukka Liuhaan.

Kainuun Rastiviikko ry:n alla on Kainuun Rastiviikko -suunnistustapahtuman lisäksi Kainuun Pyöräsuunnistusrastiviikko- sekä Kainuun Trail Hossa National Park -polkujuoksutapahtumat (Kainuu Trail 2023). Ensimmäisten keskustelujen myötä saimme tarpeen tehdä ekologisesti vastuullisen tapahtuman järjestämisen oppaan Kainuun Rastiviikko ry:lle. Meidän henkilökohtaiset mielenkiintomme ylittää erityisesti Kansallispuistoihin ja niiden luonto kokemukseen. Toinen iso mielenkiinnon kohde molemmille on juoksu, josta päädyimme siihen, että teemme oppaan juuri Kainuu Trail polkujuoksutapahtumaan.

Kainuu Trail on järjestetty ensimmäisen kerran vuonna 2021, jolloin kisassa kisasi 420 juoksijaa. Vuonna 2022 kisassa nähtiin 317 juoksijaa huonosta koronatilanteesta huolimatta. Vuoden 2023 tapahtumaan on povattu noin 400 juoksijaa. Vuonna 2023 tapahtumassa oli kuusi sarjaa: 78 kilometrin Julma-Ölkky, 55 kilometrin Värikallio, 38 kilometrin Kokalmus, 21 kilometrin jatkonvaara, 10 kilometrin Huosius sekä 10 kilometrin Huosius, jossa kilpailee tapahtuman nuorimmat osallistujat. (Kainuu Trail 2023.)

7 PRODUKTIIVINEN OPINNÄYTETYÖ

Opinnäytetyömme on produktiivinen eli toiminnallinen ja tavoitteena on tuottaa opas toimeksiantajallemme. Produktiivinen opinnäytetyö on yksi tapa tutkimukselliseen kehittämiseen ja sen tarkoituksena on tuottaa jokin lopputuote, jolla pyritään kehittämään toimintaa ja palvelua kohderyhmää tai valittua toimintaympäristöä ja vastaamaan johonkin tarpeeseen. Tuottamamme opas pyrkii antamaan tutkittavasta aiheesta kokonaiskuvan visuaalisin ja viestinnällisin keinoin. Työmme on tutkimuksellista kehittämistä, jonka piirteitä ovat

muun muassa käytännönläheisyys sekä kokeiltavuus käytännössä, kohderyhmän osallistaminen, yhteisöllisyys, kriittinen asenne ja ymmärtäminen, lähtökohtana tietoperustaisuus. (Kostamo ym. 2022, 10–11.)

Kostamon ym. (2022, 46) mukaan produktiivisessa opinnäytetyössä voidaan hyödyntää erilaisia menetelmiä sekä ratkaisuja. Aineiston kokoamisessa ja jäsentelyssä voidaan käyttää niin määrällisen kuin laadullisenkin tutkimuksen keinoja (Vilkkä 2021, 32). Toteutustapana, jolla saamme vastauksen tutkimuskysymykseemme sekä tiedon oppaaseemme, on analysoimalla toimeksiantajaltamme saatua valmista materiaalia eli palautekyselyä vuoden 2023 polkujuoksu tapahtumasta. Näin saamme niin sanottua faktanäkökulmaa sekä tulkinnallista näkökulmaa työhöemme (Kostamo ym. 2022, 47). Hyödynnämme käsitteiden, tulosten sekä oppaan tekemisessä vertaisarvioituja tutkimusartikleita sekä aiheeseemme liittyviä ammatillisia aineistoja.

7.1 Palautekysely

Kyselyt ovat yksi tapa kerätä materiaalia opinnäytetyöhön ja saimme mahdollisuuden lähteä analysoimaan toimeksiantajamme Kainuu Trailin luomaa vuoden 2023 polkujuoksutapahtuman palautekyselyä. Palautekysely laaditaan joka vuosi tapahtuman jälkeen. Kysely on yksinkertaisuudessaan menettelytapa, jossa tiedonantajat täyttävät heille tarkkaan määrätyn kyselylomakkeen itsenäisesti. Kyselyn haasteita ovat kysymystenasettelu kyselyssä: onko tiettyihin kysymyksiin pakollista vastata tai ovatko kysymykset missä järjestyksessä. Muita haasteita ovat, miten tiedonantajat ymmärtävät kysymykset, koska heillä ei ole vaihtoehtoa kysyä tarkennusta, sekä ovatko tiedonantajat tarpeeksi kiinnostuneita vastaamaan kyselyyn huolella. (Tuomi & Sarajärvi, 2018.) Tässä tapauksessa kysely oli verkossa Google Forms -alustalla. Tiedonantajille lähetettiin linkki sähköpostitse uutiskirjeen muodossa ja sen lisäksi asiasta tiedotettiin sosiaalisen median ja nettisivujen kautta. Kyselyyn vastanneiden kesken arvottiin lippu seuraavan vuoden kisaan, joka toimi houkutteena vastata kyselyyn.

Opinnäytetyömme käsittelee Kainuu Trailin polkujuoksutapahtuman järjestämistä sekä sen kehittämistä ja viimeisimmästä palautekyselystä saimme tuoretta materiaalia osallistujilta, jota oli mielestämme järkevää käyttää hyväksi.

Tällä varmistamme, että kohde eli otanta on tietty määrätty joukko (Vilka 2015, 95–96). Otanta on tässä tapauksessa 2023 vuoden polkujuoksutapahtuman osallistujat. Kyselyt ovat hyvä valinta kerätä aineistoa tietyltä kohderyhmältä, jossa ihmisten mielipiteet, asenteet ja kokemukset ovat hajallaan ja halutaan koota ne yhteen analyysia varten. Kysely voi olla toteutettu erilaisissa muodossa, kuten verkkokyselynä, puhelimitse tai postitse. Kyselyissä tärkeintä on, että jokaiselle on esitetty samat kysymykset samassa järjestyksessä ja samalla tavoin. (Vilka 2021, 68.) Muita tärkeitä asioita menetelmän valinnassa on, että onko lähde luotettava ja onko aineisto kerätty eettisin menetelmin (Vilka 2015, 95–96).

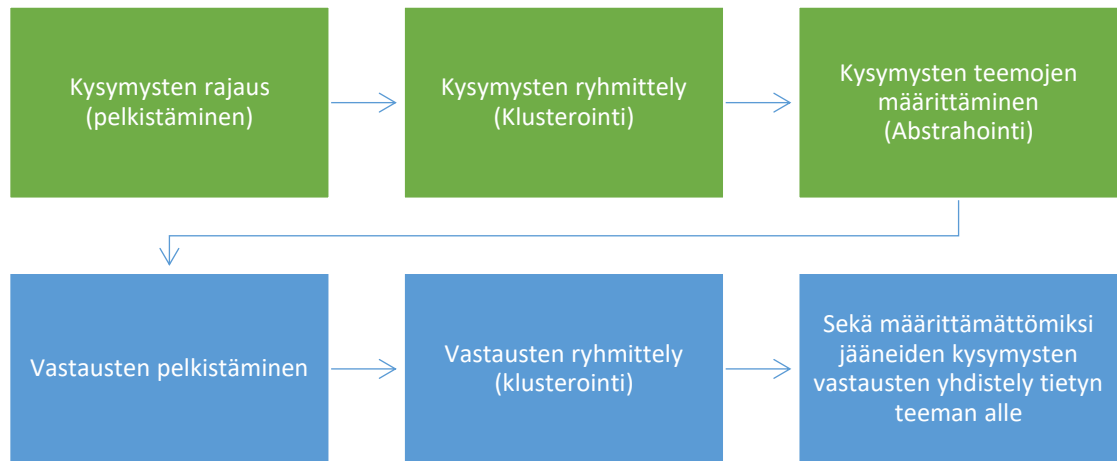
7.2 Aineistolähtöinen sisällönanalyysi

Palautekyselyn analysointi tapahtuu aineistolähtöisen sisällönanalyysin perusteella, joka perustuu vahvasti tulkintaan ja päättelyyn. Tiivistettynä empiirisestä aineistosta mennään kohti käsitteellisempää tietoa. Sisällönanalyysillä saadaan kerätyn aineiston informaatio järjestettyä niin, että voidaan koota aineistosta saadut johtopäätökset yhteen selkeään ja tiiviiseen muotoon. Sisällönanalyysiä voidaan käyttää kaikissa laadullisissa tutkimuksissa ja se voidaan jaotella aineistolähtöiseen tai teorialähtöiseen. (Tuomi & Sarajärvi 2011, 107–112.) Aineiston teorialähtöisyys tarkoittaa sitä, että koodaus vaiheessa käytetään valmiita olemassa olevia teorioita, kun taas aineistolähtöisessä käytetään tutkijan omaa koodaus luokittelua. (Kananen 2012, 115.) Aineistolähtöisessä sisällönanalyysissä tarkoituksena on käsitteiden yhdistämisen avulla löytää vastaus tutkimuskysymykseemme.

Käytämme aineistolähtöisessä analyysissä kolmevaiheista prosessia, jonka Tuomi ja Sarajärvi (2011, 110–112) kirjassaan esittävät. Pelkistämisen vaiheessa poistetaan aineistosta kohdat, jotka eivät ole olennaisia tutkimuskysymykseemme viitaten (Tuomi & Sarajärvi 2011, 108–109). Pelkistämisessä alle viivaamme aineistosta kohdat, jotka vastaavat tutkimuskysymykseemme. Seuraavana vuorossa aineiston klusterointi eli ryhmittely. Ensimmäisen vaiheen ohittamat kohdat ryhmitellään sen mukaan, miten samankaltaisia ne ovat. Ryhmät nimetään valinnan mukaan ryhmää kuvaavalla tavalla. Klusteroinnista

seuraavana on abstrahointi, joka kerrotaan olevan osa edellistä vaihetta. Abstrahointi tarkoittaa käsitteellistämistä. Tässä vaiheessa klusteroinnin tuloksista muodostetaan teoreettisia käsitteitä.

Palautekyselyssä oli yhteensä 27 kysymystä liittyen tapahtuman osallistujien ikään, sukupuoleen, asuinpaikkaan, harrastuksiin sekä tapahtumaan itsensä, muun muassa sen matkojen pituuksiin, majoittumiseen, rahan käyttöön, kulkemiseen, tapahtuman onnistumiseen ja vastuullisuuteen. Valitsimme palautekyselystä ne kysymykset, joista oli apua tutkimuskysymykseemme ja rajasimme ulos kysymykset, jotka eivät olleet olennaisia tutkimuskysymykseemme nähden. Loppuen lopuksi pelkistämisen jälkeen, ryhmittelyn vaiheeseen valittiin palautekyselyn 27 kysymyksestä 17 kysymyksen vastausta. Valituista 4 oli valmiiksi vastaus vaihtoehtoista valittavia ja 13 oli kysymyksiä, joihin sai kirjoittaa vapaasti vastauksensa. Ryhmittelyn jälkeen saimme muodostettua 5 teemaa, jotka nousivat palautekyselyssä esiin ja olivat mielestämme tärkeitä aiheen kannalta. Näitä olivat: Alueen luontoarvot, markkinointi ja viestintä, saavutettavuus ja liikkuminen, jätehuolto sekä tapahtuman ruokatarjoilut. Tämän myötä osa kysymyksistä yhdistettiin, jos siellä oli samaan teemaan kuuluvia vastauksia. Esimerkkinä kysymykset, joissa kysyttiin julkisen liikenteen toimivuudesta sekä sitä, että millä tapahtumaan saapui kuuluvat selkeästi saavutettavuuden ja liikkumisen teeman alle. Tämän jälkeen jokaisen teemaan kuuluvat vastaukset yhdistettiin yhteen tiedostoon ja vastauksista samankaltaiset yhdistettiin jälleen yhteen. Palautekysely sisälsi myös avoimia kysymyksiä, joihin vastaajat olivat saaneet vastata vapaasti. Yhdessä kysymyksessä kysyttiin vastaajien kehitysideoita vastuullisuuden parantamiseen, ja sieltä poimimme erikseen tiettyyn teemaan kuuluvat vastaukset ja liitettiin sen teeman alle, johon kuuluu värikoodauksen avulla (liite 3/1). Esimerkiksi jos kehitysideana on, että tapahtumaan lisää kotimaista ja lähiruokaa, niin sen olemme liittäneet ruokatarjoilujen alle. Tällä tavalla saimme kaikki vastaukset omien teemojen alle, joka helpotti vastausten analysoinnissa. Toisena esimerkki kysymyksenä liitteisin olemme nostaneet kysymyksen, jossa kysyttiin, mikä on vastaajien mielestä parasta tapahtumassa (liite 3/2). Tästä värikoodauksen avulla poimimme olennaiset vastaukset ja yhdistelimme jälleen omien teemojensa alle.

Kuva 2. Aineistolähtöisen sisällönanalyysin prosessikuvaus

8 EETTISYYS JA LUOTETTAVUUS

Opinnäytetyön luotettavuus määräytyy opinnäytetyössämme siten, että käytämme lähdekriittistä ajattelua, mahdollisimman uusia ja tunnettuja lähteitä, sekä teemme työmme yhteistyössä toimeksiantajamme kanssa, heidän tarpeitaan sekä toiveitaan kuunnellen. Olemme rajanneet aiheen tarkasti, joka auttaa lähteiden rajaamisessa sekä pois jättämisessä vaikkakin tarkkoja lähteitä aiheen tiimoilta onkin olemassa aika vähän. Produktiivisessa opinnäytetyössä vahvistamme tuotteen käyttökelpoisuuden sekä sovellettavuuden, sillä että se perustuu tutkimusten lähtökohtiin. (Vilka 2021,192). Vilkan (2021, 189) mukaan kohteita, joita voidaan luotettavuuden kannalta arvioida ovat: suunnittelu ja toteutus, neuvottelu- ja yhteistyötilanteet sekä tulokset.

Opinnäytetyössämme kaikissa vaiheissa noudatimme Suomen tutkimuseettisen neuvottelukunnan tutkimuseettistä ohjetta hyvästä tieteellisestä käytännöstä, jonka peruseriaatteet ovat luotettavuus, rehellisyys, arvostus ja vastuunkanto (TENK 2023, 11). Eettisyys työssämme näkyy muun muassa palautekyselyn analysoinnissa, joka toteutettiin siten, että emme nähneet vastaajien henkilötietoja tai saaneet yhdistettyä vastausta tiettyyn henkilöön, jolloin vastaus pysyi anonyyminä. Palautekyselyn vastaajat saivat itse päättää vastaavatko siihen vai ei. Vastauksia analysoidessa huomioimme mahdollisimman tarkasti kaikki vastauksissa ilmenneet näkökulmat, jotta tulokset olisivat mahdollisimman rehelliset. Kyselyn vastauksien luotettavuutta voi horjuttaa tutkijan

ja vastaajien erilainen näkemys ja ymmärrys kysymyksistä. Vastaaja voi olla vastannut vahingossa johonkin kohtaan virheellisesti. Tutkijalla on täten vastuu satunnaisten virheiden esiintymiseen kyselyn vastauksissa (Vilka 2015, 194). Myös vastaamatta jättäminen on mahdollista, kun kysymykset olivat vapaaehtoisia. Jos kysymys vaikka ei ollut vastaajalle kiinnostava tai oleellinen voi olla, että se on jätetty välistä. Näin ollen vastaamatta jättäminen voi heikentää luotettavuutta, sillä data voi jäädä pieneksi tai hajanaiseksi. Palautekyselyn analysoinnin jälkeen toimeksiantajaltamme saatu palautekyselyn tiedosto poistettiin meiltä tekijöiltä kokonaisuudessaan ja kaikki mahdolliset muut tiedot palautekyselyn vastauksista hävitettiin tutkimuseettisten ohjeiden hyvän tieteellisen käytännön peruseriaatteiden (2023) mukaan. Palautekyselyn läpinäkyvyyttä ja luotettavuutta nostamme esille liitteessä (liite 3), jossa oli tarkoitus tuoda esille opinnäytetyössämme käyttämäämme analysointimenetelmää.

Aiheen valitsimme oman kiinnostuksemme pohjalta, mutta se oli meille kuitenkin varsin uusi ja tuntematon. Toimeksiantajamme sekä heidän järjestämänsä tapahtuma sekä tapahtuman laji polkujuoksu oli uusia tuttavuuksia meille. Tämä tarkoittaa sitä, että mahdollisia ennakoasenteita aiheeseen ei ollut tai ne olivat hyvin vähäisiä. Tietoa meillä opintojemme ja harrastuksiemme pohjalta luonnosta ja liikunnasta, mutta innokkuutta oppia aiheesta lisää. Vastauksia analysoitaessa koitimme ymmärtää tiedonantajia sekä pysymään puolueettomassa asemassa, joka vahvistaa opinnäytetyömme luotettavuutta (Tuomi & Sarajärvi 2011, 136).

Arvostus näkyy toisten tekemien töiden kunnioittamisena sekä niiden asianmukaisella tavalla viittaamisella (Vilka 2021, 201). Arvostus näkyy myös aiheen valinnassa ja sen käsittelyssä. Koemme, että aiheemme on ajankohtainen sekä tärkeä tulevaisuudessa. Yleisesti tapahtumia tuotetaan nykypäivänä yhä enemmän ja tapahtumille on kysyntää. Tämä näkyy polkujuoksutapahtumissa. Polkujuoksutapahtumiin osallistuu yhä enemmän ihmisiä ja harrastajamäärä kasvaa, kuten polkujuoksupöytäkirja (2023) sekä Grafnetterovan (2022, 7) ovatkin aineistoissaan todenneet. Harrastajamäärien kasvun myötä kysyntä polkujuoksutapahtumille kasvaa.

Hossan kansallispuistossa vaikuttaa luonnonsuojelulaki (2023/9), joka ohjaa työtämme sekä tuottamaamme opasta. Tämän lisäksi pohjana vaikuttavat Hossan Kansallispuiston rauhoitussäännökset, järjestyssäännöt sekä kestävä matkailun periaatteet, joilla varmistamme opinnäytetyömme luotettavuutta. Jokaisella kansallispuistolla on omat perusteensa, miksi se on suojeltu alue. Hossan Kansallispuiston järjestyssäännöistä pääsee alueen suojelun perusteet, mitkä ovat alueen säädöspohjaiset yleiset kiellot sekä muut voimassa olevat kiellot ja määräykset (Metsähallitus 2020). Näin ollen opastamme voi osittain hyödyntää muihin Suomen kansallispuistoissa järjestettävissä tapahtumissa huomioiden kyseisen kansallispuiston omat järjestyssäännöt, jotka löytyvät Metsähallituksen sivuilta.

Toimeksiantajamme puolesta luotettavuutta nostaa se, että toiminta on voittoa tavoittelematonta yhdistystoimintaa, jonka toimintaa säätelee yhdistyslaki (Yhdistyslaki 26.5.1989/503). Näin ollen yhdistys ei aja omaa taloudellista etuaan, joka voisi heikentää luotettavuutta. Kainuun Rastiviikko ry:n järjestämä Kainuu Trail on osallistujamäärältään polkujuoksutapahtumien luetteloissa pieni, kun taas Kainuun Rastiviikkoa voidaan pitää yhtenä Suomen suurimmista liikuntamatkailutapahtumista (Kainuun Rastiviikko 2024). Kainuun Rastiviikko ry järjestää vuosittain pyöräsuunnistusviikon. Toimeksiantajan usean tapahtuman kirjo voikin tavoittaa siis suuremman joukon ihmisiä ja näin ollen toimeksiantajan vaikuttavuus voi olla suurempi. Luotettavuutta voi parantaa se, että yleensä polkujuoksutapahtumien järjestäjät, kuten tässä tapauksessa Kainuu Trailin järjestäjät ovat itse luontoa kunnioittavia ihmisiä, kenties itsekin lajia harrastavia. Näin ollen voidaan olettaa, että ekologinen vastuullisuus, luontoarvojen kunnioitus sekä luonnon säilyttäminen ylipäätään ovat tärkeässä, ellei tärkeimmässä roolissa tapahtumaa järjestäessä. Tämä näkyy siinä, että tapahtumanjärjestäjällä on selkeä tarve ja kiinnostus parantaa omaa ekologista vastuullisuuttaan ja sen myötä tarve oppaalle.

9 HYVÄN OPPAAN PIIRTEET

Opas on ohjeistus jostakin aiheesta tai asiasta. Oppaassa kootaan useista aiheistoista tiivis paketti, vastaten haluttuun kysymykseen. Kotimaisten kielten keskuksen mukaan (s.a) opasta laadittaessa kannattaa miettiä tarkasti valittua

kohderyhmää sekä lukijaa. Kannattaa myös määrittää, mikä on oppaan tarkoitus sekä tavoite ja tehdäänkö opas tarpeeseen. Hyvässä oppaassa on selkeä ja otsikoitu rakenne, jotta lukeminen ja asioiden etsiminen oppaasta helpottuu. Yleensä voidaan nojata aikajärjestykseen eli käydään ensin läpi asiat, jotka tehdään ensin ja viimeisenä luonnollisesti asiat, jotka tehdään viimeisenä. Eri aihepiirien käsittely erikseen toimii, jos aihe on sellainen, että sitä ei pystytä aikajärjestykseen määrittämään. (Kotimaisten kielten keskus s.a.) Oppaassa kannattaa hyödyntää kuvia, videoita tai muuta visualisointia. Tämä voi parantaa lukijan lukukokemusta, samalla tekstin määrää pienentäen sekä ymmärrettävyyttä parantaen. Kannattaa ennalta miettiä, mihin alustalle opas tulee, sillä se vaikuttaa paljon oppaan sisältöön sekä sisällön käytettävyyteen.

Olemme jakaneet oppaan suunnittelu- ja toteutusvaiheeseen. Suunnittelussa keskitytään asioihin, jotka ovat tapahtuneet ennen itse oppaan luomista ja kirjoitusta. Toteutusvaiheessa keskitymme itse oppaan tekoprosessiin ja sen eri vaiheisiin. Kuitenkin nämä osiot välillä menevät limittäin, koska suunnittelua tapahtuu lisäksi toteutusvaiheessa. Pidämme toimeksiantajamme kanssa yhteyttä, koko toteutuksen ajan ja he näkevätkin reaaliajassa meidän tuotoksemme kehittymistä. Tämä takaa sen, että jos heille tulee tarpeita tai kehittämiskohteita mieleen niin, pystymme yhdessä niitä käymään läpi ja tehdä mahdollisia toimeksiantajalta tulleita muutoksia oppaaseen.

9.1 Suunnitteluvaihe

Lähdimme suunnittelemaan opasta yhdessä toimeksiantajan kanssa, jolloin varmistamme sen, että opas tehdään toimeksiantajan tarpeita sekä toiveita kuunnellen. Teemat oppaaseen otimme Kainuu Trailin palautekyselystä eli nostimme ne teemat esiin, joista asiakkaat olivat antaneet kehittävää palautetta, mutta halusimme nostaa myös positiivisia asioita, jotka on asiakkaiden mukaan toimineet aikaisemminkin. Teemoihin vaikuttivat lisäksi hankkimamme tietoperusta ekologisen tapahtuman järjestämisestä luonnonsuojelualueella. Muun muassa Hossan kansallispuiston järjestyssäännöt, luonnonsuojelulaki ja roskattoman retkeilyn periaatteet toimivat oppaamme taustalla. Kävimme teemat yhdessä läpi toimeksiantajamme kanssa sekä keskustelimme mahdollisista rajauksista oppaaseen liittyen.

Oppaan visuaalinen ilme, selkeys sekä helppokäyttöisyys nousevat tärkeinä asioina esiin, kun mietitään opasta. Nämä asiat vahvistuivatkin keskusteluisamme toimeksiantajamme kanssa. Helppokäyttöisyys näkyy siinä, että oppaassa tulee asiat olemaan tiiviissä paketissa lukijaystävällisesti. Oppaaseen sisällytetään tärkeimmät linkit sekä muuta hyödyllistä tietoa, josta saattaa olla tapahtuman järjestäjälle hyötyä. Selkeyttä tukee looginen etenemisjärjestys, ryhmittely sekä selkeät otsikoinnit. Visuaalisessa ilmeessä näkyy selkeästi Kainuu Trailin logo, värit ja fontit, jotka saamme toimeksiantajamme puolesta käyttöön. Oppaassa näkyy Hossan kansallispuiston maisemaa, iloisia ilmeitä juoksupoluilta sekä kuvia tapahtumakeskuksesta. Kuvia saamme vapaasti käyttää Kainuu Trailin nettisivuilta, jotka on otettu edellisten vuosien tapahtumista. Opas tulee toimeksiantajan toiveesta julkiseksi luettavaksi. Tämän myötä on tärkeää huomioida se, että lukija, joka voi olla, vaikka osallistuja itse, ymmärtää tekstin sisällön. Näin ollen käsitteet täytyy olla avattuna.

9.2 Toteutusvaihe

Toteutusvaiheessa lähdimme rakentamaan opasta graafisen suunnittelun Canva -työkalun avulla (Canva 2024). Oppaan alku lähtee kansilehdestä, johon halusimme saada isolla Kainuu Trailin logon sekä luontoa ja polkujuoksua mukaan kuvan avulla. Kansilehden tarkoituksena on saada lukija kiinnostumaan ensisilmäyksellä, tuoden esiin myös tapahtuman luontoarvoja. Seuraavana opas jatkuu infosivuun, jossa kerrotaan miksi, miten ja kenelle opas on tarkoitettu. Siitä päästään oppaan sisällysluetteloon eli mitä aiheita tullaan käsittelemään. Tästä lukijan on helppo hahmottaa kokonaisuus sekä mennä suoraan haluamalleen sivulle. Joissakin sivuissa on omat ”lue lisää” -laatikot, jotka sisältävät tärkeitä ja hyödyllisiä linkkejä osioon liittyen.

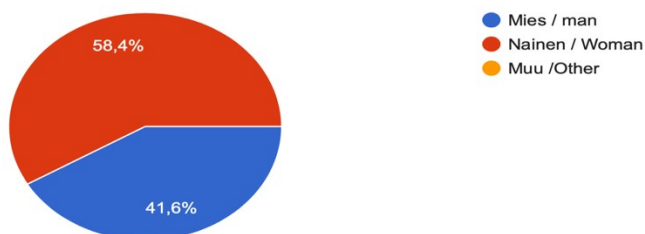
Ensimmäisessä käsittelyosassa kerromme, mitä täytyy huomioida, jos järjestää tapahtumansa kansallispuistossa. Tähän osioon sisältyy luonnonsuojelulaki, sekä kerrotaan, mikä on peruserä, kun tapahtumaa järjestetään suojellulla alueella. Seuraavaksi siirrymme esittelemään tarkemmin Hossan kansallispuistoa, joka on toimeksiantajamme tapahtumapaikka. Tämän jälkeen siirrymme avaamaan ekologisen vastuullisuuden käsitettä sekä sitä mitkä toimet tapahtuman järjestämisessä edistävät käsitteen toteutumista. Sitten pää-

semmekin osioon, jossa tarkastelemme tarkemmin näitä toimia. Toimet on jaettu kolmeen kategoriaan, jotka ovat: ennen tapahtumaa, tapahtumassa ja tapahtuman jälkeen. Jotta välttyttäisiin tekstitulvalta, on oppaaseen nostettu palautekyselyssä nousseet teemat ja tarkasteltu toimia niiden pohjalta. Viimeisenä oppaassamme on tapahtuman järjestäjän muistilista, josta voi kerrata tärkeimmät pointit aiheen tiimoilta. Oppaan loppuun olemme koonneet lähde-
luettelon.

10 TULOKSET

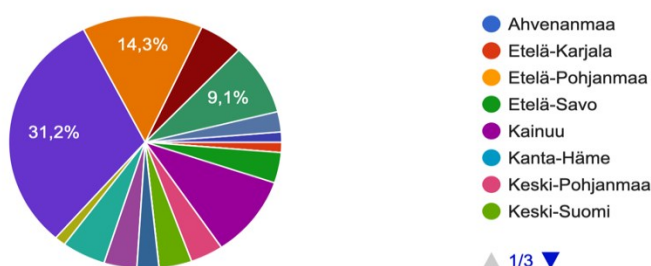
Jotta saimme luotua mahdollisimman hyvä oppaan juuri tälle tapahtumalle, sen kehittymisen näkökulmasta, niin analysoimme itse Kainuu Trail tapahtuman palautekyselyä vuodelta 2023. Tarkastelussa sekä analysoinnin kohteena oli erityisesti laaditut kysymykset vastuullisuudesta. Vastauksista saimme poimittua teemat, jotka toistuivat eniten palautekyselyssä. Kyselyyn itsessään oli vastannut 77 vastaajaa, joista 58,4 % naisia ja 41,6 % miehiä (kuva 3).

1. Sukupuoli / gender
77 vastausta

Kuva 3. Sukupuolijakauma Kainuu Trailin 2023 palautekyselyyn vastaajissa.

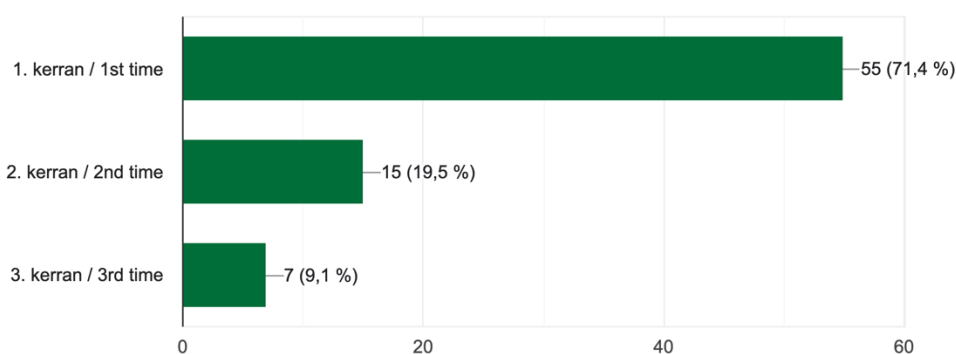
2. Maakunta / International participants - please mark "international participant"
77 vastausta

Kuva 4. Kainuu Trail 2023 Palautekyselyyn vastanneiden maakunnat, joista saapui-
vat.

Kuvasta 4 näkee, mistä vastaajat ovat tapahtumaan matkanneet. Vastaajista
31,2 % oli matkannut tapahtumaan Pohjois-Pohjanmaalta ja seuraavaksi isoin
osuus eli 14,3 % tuli Pohjois-Savosta. Tämä vaikuttaa tapahtuman liikkumi-
seen ja saavuttavuuteen.

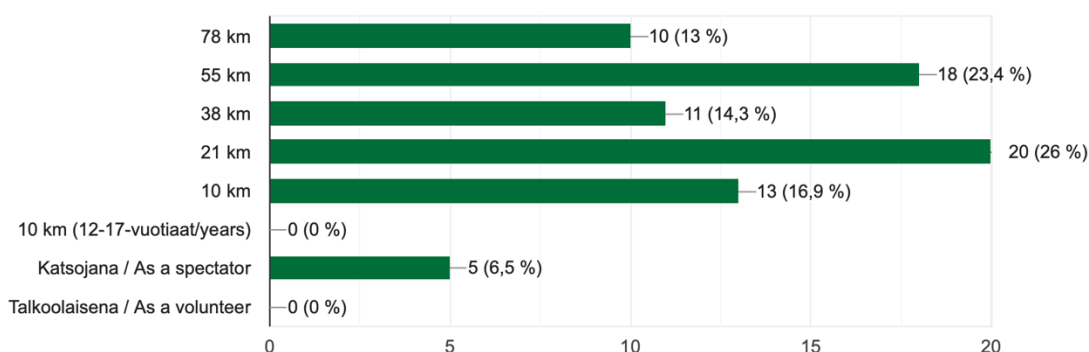
6. Osallistuin Kainuu Trail -polkujuoksuun vuonna 2023 / I participated for Kainuu Trail in year 2023
77 vastausta

Kuva 5. Kainuu Trail 2023 palautekyselyn Vastaajien käyntikerrat Kainuu Trail tapah-
tumassa.

Reilusti yli puolet (71,4 %) vastaajista ovat olleet ensi kertalaisia tapahtu-
massa (kuva 5), jolloin heillä ei ole vertailu pohjaa edellisvuosien tapahtumiin.
19,5 % vastaajista osallistui toista kertaa tapahtumaan ja kolmatta kertaa osal-
listui 9,1 %.

7. Osallistuin Kainuu Trail -polkujuoksuun 2023 / I participated in Kainuu Trail 2023
77 vastausta

Kuva 6. Kainuu Trail 2023 palautekyselyyn vastanneiden juoksumatkojen pituus.

Palautekyselyyn vastannaista 20 osallistui 21 kilometrin matkalle, 18 osallistui 55 kilometrin matkalle. Pienimmät vastaaja määrät tulivat 10, 38 sekä 78 kilometriin osallistujilta (kuva 6).

Seuraavissa alaluvuissa käsittelemme tarkemmin ekologisen vastuullisuuden kannalta teemoja ja näkökulmia, jotka nousivat erityisesti palautekyselyssä esiin. Näitä ovat alueen luontoarvot sekä niiden kannalta tärkeimmät pointit, markkinointi ja viestintä, tapahtuman saavutettavuus ja liikkuminen sekä tapahtuman ruokatarjoilut ja jätehuolto.

10.1 Alueen luontoarvot

Alueen luontoarvot ovat oppaamme lähtökohta, koska opas tuotetaan, jotta Hossan kansallispuiston luontoarvot säilyisivät tulevaisuudessakin. Työmme alaluvussa *4.2 Hossan Kansallispuisto* on kerrottu alueen luontoarvoista enemmän. Kuitenkin kaikki toimet, joita tapahtuman järjestämisessä tehdään, täytyisi tukea tätä periaatetta. Palautekyselyä analysoidessamme kävi ilmi tämä, sillä yli puolet vastanneista olivat nostaneet tapahtuman luonnon ja maisemat parhaimmaksi osaksi koko tapahtumaa. Useassa vastauksessa kävi ilmi, että Kainuu Trailin yksi isoimmista vetovoimatekijöistä on luonto, neulaspolut sekä ainutlaatuiset maisemat. Kysymykseen ”Mielestä parasta Kainuu Trailissa on?” 63 vastanneesta 45 oli tuonut vastauksessaan esiin luonnon, maisemat tai juostavan reitin tai maaston upeuden. Nämä sanat olemme yhdistäneet tarkoittamaan samaa, ja sen takia olemme ne koonneet tähän kappaleeseen yhteen. Kuvassa 7 muutama poimittu lause, jotka tuovat hyvin luontoarvoja sekä niiden kunnioitusta esiin.

”Erityisen tärkeää on luontoalueiden kärsimättömyys tapahtumasta, joka oli mielestäni hyvin hoidettu.”

“The responsible ethics of Kainuu Trail also - this is very important for me and I really encourage and enjoy race events that have serious considerations with environmental impact.”

Kuva 7. Poimittuja vierkkeitä Kainuu Trailin 2023 palautekyselystä.

Enimmäisosallistujamäärä, jonka Metsähallitus, on määrittänyt, on 600 osallistujaa (Kainuu Trail s.a). Tämä määrä on juuri sitä varten, että luonto- ja maisema-arvot kansallispuistossa säilyisivät eivätkä kärsisi tapahtumasta. Huomasimmekin, että tapahtuman pienuus oli vastaajien mieleen, sillä osalle tämä oli tärkeäksi noussut pointti. Kuvassa 8 on muutama nostettu palaute poimituna.

"Tapahtuman pienimuotoisuus. NUTS:n kisoista alkaa mennä idea, kun paikalla tuhansia osallistujia. 78 km sai aika yksin painaa, mikä itselle kaikista tärkeintä."

"Mukava maasto. Sopivan kokoinen tapahtuma, ei (liian) iso sirkus kuin esim. NUTS-tapahtumat."

"Ei mikään massatapahtuma"

Kuva 8. Poimittuja virkkeitä Kainuu Trailin 2023 palautekyselystä

10.2 Markkinointi ja viestintä

Markkinointi ja viestintä on iso asia käsitellessä vastuullisuutta ja erityisesti ekologista vastuullisuutta. Tapahtuman järjestettäessä luonnonsuojelualueella on viestinnän ja markkinoinnin oltava enemmän painotettua. Toisaalta tiedetään, että suurin osa polkujuoksutapahtumiin osallistujista on luontoihmisiä, jolle vaikka roskattoman retkeilyn periaatteet ovat varmasti tuttuja. Kuitenkin lajiin pariin tulee jatkuvasti uusia harrastajia, jonka myötä tapahtuman ekologinen vastuullisuus on tärkeä viestinnän ja markkinoinnin aihe. Yksi vastaajista kiteyttääkin hyvin: *"Vastuullisuudesta kannattaa aina viestiä."* Lisäksi on tärkeää muistuttaa osallistujia, että jos he jakavat tapahtumasta sisältöä sosiaaliseen mediaan, niin muistaisivat kunnioittaa kansallispuistoa ja jakaa sellaista sisältöä, joka ei riko kansallispuiston järjestyssääntöjä.

Palautekyselyn perusteella moni oli sitä mieltä, että vastuullisuudesta ei heidän mielestään tarvitse viestiä aikaisempaa enemmän. Avoimessa kysymyksessä 22. kysyttiin asiakkaiden mielipidettä siitä, tarvitsisiko tapahtuman vastuullisuudesta viestiä enemmän ja jos tarvitsee, niin mikä olisi parhain alusta (liite 2/10). Osa vastaajista koki, että viestinnällä ei ole vaikutusta omaan toimintaan tai heitä ei kiinnosta kyseinen aihe. Tämän lisäksi vastauksista kuitenkin kävi ilmi, että jos tapahtumalla on tavoite profiloitua vastuullisena tapahtumana, niin silloin vastuullisuudesta viestimisessä olisi kehitettävää. Vastuullisuudesta viestimisen parannusehdotuksissa nousivat ilmi ainakin joukkoliikennemahdollisuuksista tiedottaminen paremmin, huomioiden kuljetukset majoituspaikkojen ja kisapaikan välillä, roskattomuuteen panostaminen ja siitä viestiminen sekä kisassa tarjottavien ruoka ja juoma vaihtoehtojen tarkasteleminen hiilijalanjäljen näkökulmasta sekä viestintä, siitä kuinka kotimaisuus näkyy valinnoissa. Parhaimmiksi viestintäkeinoiksi nousivat sosiaalinen media, joka tavoittaisi ihmiset helpoiten.

10.3 Saavutettavuus ja liikkuminen

Saavutettavuuden ja liikkumisen halusimme ottaa yhdeksi käsiteltäväksi aiheeksi, koska sillä on merkitystä kuinka paljon liikenteestä tulevia päästöjä yksi tapahtuma voi kohdentaa luonto alueeseen kerralla. Ekologisuuden kannalta tärkeintä tietysti olisi, että päästöjä liikenteestä tulisi mahdollisimman vähän ja luonto säilyisi tältä osin vähemmältä kulutukselta (Lampinen 2011, 12). Kyselyn kysymyksessä 21. (Liite 2/9) kysyttiin ”*Jos saavuit tapahtumaan omalla autolla, niin tulitko tapahtumaan yksin vai oliko autossa myös muita matkustajia? Entä oliko tapahtumassa tarpeeksi parkkipaikkoja?*” sekä kysymyksessä 12. (Liite 2/6) kysyttiin ”*Millä kulkuvälineellä saavuit tapahtumaan paikanpäälle?*” kävi ilmi, että suurin osa asiakkaista tuli tapahtumaan henkilöautolla niin, että autossa oli muita matkustajia. Kuitenkin toiseksi suurin prosenttiosuus tuli tapahtumaan henkilöautolla yksin.

Tapahtumapaikalle on vaikea päästä julkisella liikenteellä, joka kävi ilmi kyselyssä kysymyksessä 20 (Liite 2/9) ”*Oliko tapahtumaan helppo saapua julkisella liikenteellä?*”, johon suurin osa vastasi, että tapahtumaan ei ollut helppo päästä julkisilla tai vastaajat eivät edes tienneet sen olevan mahdollista tai saatavilla oleva vaihtoehto. Useat kansallispuistot ja suojelualueet ovat niiden

käyttötarkoituksen mukaisesti vähäliikenteisiä alueita, joka on tärkeää alueiden puhtauden ylläpitämiseen. Tämä aiheuttaa asiakkaiden ja varsinkin yksin kulkevien asiakkaiden saapumisen omilla autoilla, joka taas tuottaa huomattavasti enemmän päästöjä alueelle. Henkilöautolla liikkuminen tällaisella alueella on tietysti helpompaa, sillä välimatkat voivat olla pitkiä esimerkiksi mökkimajoitus, jossa asiakas yöpyy voi olla tapahtumapaikasta monen kilometrin päässä ja liikkuminen täten henkilöautolla käy helpoiten.

Tapahtumaan oli mahdollista saapua linja-autolla ja siitä tiedotettiin tapahtuman sosiaalisen median kanavilla, mutta se ei ollut selvästi tavoittanut kaikkia osallistujia. Kyselyssä tuli ilmi kysymyksessä 23. (Liite 2/10) ”*Kerro lyhyesti kehitysideoita, että miten voisimme parantaa tapahtuman vastuullisuutta?*”, että joukkoliikenne mahdollisuuksista voisi viestiä enemmän asiakkaille kisa- paikan sekä majoituspaikkojen välillä. Vuoden 2024 tapahtumaan näiden vastausten perusteella on erikseen hoidettu useita linja-auto yhteyksiä ja sellaisen voi helposti ostaa samalla verkosta, kun ostaa itse polkujuoksutapahtumaan osallistumisen.

Tapahtuman saavutettavuuteen sekä liikkumiseen vaikuttavat tapahtumapaikan majoitusvaihtoehdot. Hossan kansallispuiston läheisyydessä olevat majoitusvaihtoehdot. Kysymyksessä 13. (Liite 2/7) selvitettiin osallistujien majoittumista. Hossan luontokeskus sekä Camping Hossa Lumo selkeästi majoittivat suurimman prosenttiosuuden osallistujista. Toisetkin majoituspalvelut majoittivat osan vastaajista. Kuitenkin huomasimme, että vastaajista 12 majoittui Kuusamossa ja osa jossakin muualla lähistöllä, kuten Syötteellä tai Ukkohallassa. Vastaajista pieni osa oli joko ajanut tapahtumasta kotiin tai mökilleen. Näistä emme kuitenkaan saaneet tietoa, siitä minkä ajomatkan päässä mökki tai koti sijaitsee. Huomattavissa kuitenkin on se, että majoitusvaihtoehdot tapahtumapaikan lähellä eivät riitä suurelle osallistujamäärälle. Tämä aiheuttaa väistämättä tapahtumapaikan ja majoituspaikan välisen lisääntyneen ajoliikenteen.

10.4 Tarjoilut ja jätehuolto

Tässä osiossa tarkastelemme tapahtuman ruokatarjoiluja, joita ovat huoltopisteiden, Finisher lounge -alue sekä juoksun jälkeinen keittoruokailu. Olemme

yhdistäneet tähän osioon lisäksi tulokset jätehuollon toimivuudesta. Ruokavaliinnat sekä kierrätys kuuluu tärkeänä osana vastuullisiin valintoihin ylipäättään, mutta varsinkin tapahtumissa, missä kulutus on ennen tapahtumaa sen aikana ja jälkeen suurta itse tapahtuman järjestäjillä, mutta myös asiakkailta. Lähi-ruoka sekä kasvisruoka vaihtoehdot eivät välttämättä näy tapahtumassa itsessään, mutta ekologisilla valinnoilla ajatellaan koko sitä matkaa mihin ne valinnat vaikuttavat. Kaukaa tuodut raaka-aineet ovat matkallaan kuluttaneet ympäristöä huomattavasti enemmän kuin taas läheltä tuodut vaihtoehdot kuluttavat (Lindroos & Teriö 2012).

Useassa asiakkaiden vastauksissa kysymykseen 18. (Liite 2/9) ”*Miten kehittäisit tapahtuman huoltopisteiden tarjottavia, maalialueen Finisher Loungen tarjottavia tai keittoruokailua vielä vastuullisemmaksi?*” tuli ilmi kotimaisten raaka-aineiden sekä lähiruuan huomioiminen tarjoiluissa. Vastauksissa tuli esille tarjottavien ruokien muovisten kertakäyttö astioiden vaihtaminen vaikkapa kahvisuodatin pusseiksi. Toinen vastaaja taas harmitteli keittoruuan tarjoamista pahlautaselta, josta oli väsyneenä vapisevin käsin hankala syödä. Tässä tuli ilmi hyvä esimerkki siitä, miten ekologisesti vastuulliset valinnat ovat välillä hankalia tapahtuman tarkoituksesta ja luonteesta riippuen toteuttaa niin, että ne soveltuvat tiettyyn tarkoitukseen sekä samalla asiakkaalle palvelu osoittautuu miellyttäväksi. Kyselyssä kysymyksessä 17. (Liite 2/9) ”*Koetko, että tapahtumassa oli hyvin tarjolla vegaani- tai kasvisruokavaihtoehtoja?*” suurin osa vastaajista vastasi ”en osaa sanoa” tai ”en käyttänyt”. Vähemmistö vastaajista, jotka olivat kasvisvaihtoehtoa syönyt, vastasivat, ettei vegaaninen keitto ollut ravitseva tai hyvänmakuinen. Näistä vastauksista voi päätellä monia asioita, kuten vegaanisen ruuan makuun ja ravintosisältöön olisi kiinnitettävä ensi kerralla huomiota, jotta asiakkaat valitsisivat sen mielellään. Myös markkinoimalla vegaanisen vaihtoehdon valintaa vastuullisuuden kannalta voisi vaikuttaa asiakkaiden valintaan.

Lindroosin & Teriön (2012) mukaan ruokapalveluissa ekologisen vastuullisuuden kannalta on otettava huomioon lähistöllä tuotetun ympäristöystävällisen luomuruoan sekä kausituotteiden käyttö. Kausituotteita ovat tapahtuman aikana kesäkuussa vihannekset, uudet perunat, silli, tomaatti, varhaiskaali sekä kurkku. Lisäksi on huomioitava erilaisten pakkausten ja kuljetusten käytön minimoiminen ja käytön jälkeen tuotteiden kompostointi, lajittelu sekä kierrätys.

Hyvällä suunnittelulla on mahdollista synnyttää ruokajätettä mahdollisimman vähän. Kohdassa ”jatkokehittäminen” olemme itse pohtineet tätä aihetta lisää.

Kyselyssä jätehuollosta kysyttiin asiakkailta omassa kysymyksessään 16. (Liite 2/9) ”*Miten tapahtuman jätehuolto toimi mielestäsi? Miten kehittäisit jätehuoltoa entisestään? Oliko jätehuoltopisteitä riittävästi?*”. Suurin osa vastaajista oli tyytyväinen jätehuollon toimivuuteen tai ei ollut kiinnittänyt siihen huomiota. Vastauksissa oli useampi tämän tyyppinen vastaus: ”*En kiinnittänyt huomiota, joten hyvin taisi olla hoidettu*”. Ymmärrettävää, että keskittyessä kilpailuun tämä voi jäädä vähälle huomiolle. Vastauksissa oli hyviä kehitysehdotuksiaakin kuten: ”*Välipalat tarjottiin muovipikareista, jotka ovat kierrätettäviä! Muovijätettä kyllä kertyy, koska monenlaista tarjottavaa ja kukin tuote eri kippossa. Voisiko yhdistää?*” Voidaan päätellä, että asiakkaista osa on huomionnut jätehuollon toimivuuden edellisessä tapahtumassa tai siihen voisi enemmän kiinnittää huomiota. Roskattoman retkeilyn periaatteet olivat kyselyn perusteella juoksijoilla toimineet, sillä vain yksi vastaaja kertoi löytäneensä reitiltä geelipussista repäistyn palasen ja poiminut sen mukaansa. Lisäksi kysymyksessä 23. (Liite 2/9) oli kehittämissuhteita vastuullisuuden kannalta, jossa vastaajat olivat maininneet roskattomuuteen panostamisen ja siitä mainostamisen, jotta yhä useampi tapahtumassa kävijä voi kiinnittää siihen huomiota. Luontoalueella jätehuolto on erityisen tärkeää ja tapahtuman järjestäjällä on vastuu jätehuollon toimivuudesta ja jätehuolto suunnitelman tekemisestä tapahtumaan (Lindroos & Teriö 2012). Tapahtumassa jätehuolto oli järjestetty huoltopisteille sekä Finisher lounge -alueelle, missä jätettä kertyy eniten. Tapahtuman järjestäjät olivat nettisivuillaan mainostaneet roskattoman retkeilyn periaatteita, joita jokaisen kisaajan on noudatettava ja noudattamattomuudesta rangaistaan aikasakolla. (Kainuu trail s.a.).

11 POHDINTA

Tässä luvussa pohdimme koko opinnäytetyön prosessia sekä arvioimme sitä. Tarkastelemme aihetta tulevaisuuden ja jatkokehittävyyden näkökulmasta sekä pohdimme tuloksia ja sitä saimmeko tutkimuskysymykseemme vastausta. Pohdinnassa koitamme tarkastella aihetta laajasti sekä kriittisestikin, tuoden omia kokemuksiamme ja ajatuksiamme ilmi aiheesta.

Luonto, luontoliikunta sekä tapahtumien järjestäminen ovat kiinnostavia ja tärkeitä aiheita meille tekijöille. Koemme, että nämä aiheet ovat yhdessä sekä erikseen erittäin ajankohtaisia ja tulevaisuudessa niiden tärkeys tulee varmasti korostumaan muun muassa ilmastonmuutoksen sekä ihmisten tietoisuuden lisääntymisen seurauksena. Luonto antaa ihmisille paljon ja liikunta yhdistettynä luontoon moninkertaistaa luonnon hyvät vaikutukset. Kun tähän liitetään tapahtumissa koettu yhteisöllisyyden tunne, niin voidaan todeta, että luontoliikuntatapahtumat tuovat ihmisille paljon. Olemme itsekin päässeet kokemaan nämä vaikutukset, ja luonto sekä siellä liikkuminen kuuluvat meidän elämäämme vahvasti. Erilaiset luontoliikuntatapahtumat, joihin olemme itse osallistuneet ovat antaneet meille inspiraatioita, yhteisöllisyyden tunnetta sekä halua oppia ja nostaa tätä aihetta enemmän esiin. Kuitenkin aihe on osaltaan tuntematon ja toimet ekologisen vastuullisuuden kehittämiseen olivat varjossa. Tämä on mahdollistanut uuden oppimisen ilon ja innostuksen sekä jatkuvan kriittisen ajattelun.

11.1 Tulosten pohdinta

Palautekyselyä analysoidessa huomasimme, että suurin osa vastaajista oli nostanut parhaimmaksi asiaksi tapahtumassa Hossan kansallispuiston luonnon ja sen luonto arvoja selvästi kunnioitettiin. On erittäin positiivista, että Kainuu Trailin osallistujat selvästi kunnioittavat luontoa ja tämä tukeekin sitä periaatetta, että luonnonsuojelualueella järjestettävän tapahtuman täytyy kunnioittaa alueen luontoa eikä luontoa saa toiminnalla vahingoittaa tai häiritä (Metsähallitus 2021, 5). On kuitenkin selvää, että luonnonsuojelualueella järjestettävästä isosta yleisötapahtumasta saattaa syntyä ristiriitaisiakin ajatuksia. Vaikka tapahtuman takana vaikuttaa vahvasti Metsähallitus on hyvä miettiä sitä, voisiko tapahtuman järjestää jossakin muualla ja mitä lisäarvoa juuri tämä luonnonsuojelualue tuo tapahtumalle (Metsähallitus 2021, 5). Luonnonsuojelualueet ovat kuitenkin suojeltu lailla, jotta alueen luonto ja sen monimuotoisuus säilyisi (Luonnonsuojelulaki 1. §). Jos pohdinnoista huolimatta tapahtumapaikaksi valikoituu luonnonsuojelualue, niin tapahtuman suunnittelu, toteutus ja tapahtuman jälkityöt nousevat suureen rooliin. Luonnon täytyy säilyä sellaisena kuin se oli ennen tapahtumaa.

Täytyy muistaa se, että tapahtuman aikana tapahtumapaikkana toimiva kansallispuisto ei ole suljettu muilta kävijöiltä. Kuten Konu ym. (2021) teoksessaan esitti, niin kansallispuistojen käyntimäärät ovat kolminkertaistuneet. Vuonna 2023 Hossan kävijämäärä 77 900 (Metsähallitus, 2023). Jos mietitään, että yleisesti kansallispuistojen sesonkiaika on kesästä syksyyn ja tähän lisätään kansallispuiston sesonkiaikana järjestettävä tapahtuma, johon osallistuu monta sataa tai tuhatta juoksijaa on luonnon käyttö moninkertaista, sillä juoksijat ja kansallispuiston kävijät etenevät samoja reittejä. Palautekyselyssäkin ilmi käynyt tapahtuman pienimuotoisuus oli selvästi monelle hyvä asia, jota toivottiin jatkossakin. Vastauksissa verrattiin tapahtumaa vastaavanlaisiin isompiin massatapahtumiin, joksi vastaajat eivät halua tapahtuman muuttuvan. Konun ym. (2021) julkaisussa kävi ilmi, että kävijämäärien kasvu ja ruuhkautumisen kokemukset kansallispuistoissa ovat vaikuttaneet kävijöiden tyytyväisyyteen ja kokemiin odotuksiin matkaillessa kansallispuistoissa.

Voidaan olettaa, että luontoliikuntatapahtumiin osallistujat ovat luontoa kunnioittavia ihmisiä. Tämä näkyikin tuloksissa, sillä ekologisesta vastuullisuudesta ei välttämättä olisi tarvetta viestiä, sillä roskattomuus on toimintana selkärangassa. Kuitenkin täytyy muistaa, että harrastajien kasvun (Grafnetterova 2022,7) ja polkujuoksutapahtumien tunnettavuuden sekä tapahtumien lisääntymisen (Polkujuoksukalenteri 2023) myötä lajin pariin eksyy ihmisiä, joille roskaton retkeily tai alueen luontoarvojen kunnioitus ei välttämättä ole päivänselvä asia. Luontoliikunnan hyvinvointivaikutusten, kansallispuistojen suosion, tapahtumien ja tietoisuuden lisääntyessä lajin pariin eksyy ihmisiä, jotka haluavat kokea polkujuoksun suosion ja tapahtumien tuoman huumen. Tämän takia viestintää ja markkinointia näiden asioiden tiimoilta täytyy muistaa kehittää ja tehdä jatkuvasti. Vaikka tietoa tapahtumapaikasta sekä sen säännöistä löytyy tapahtuman nettisivuilta, niin täytyy huomioida, että sosiaalisessa mediassa tehty markkinointi ja viestintä voi tavoittaa suuremman joukon ihmisiä. Tämä tuloksista huomattiinkin, että osallistujat kokivat, että helpoin kanava asioiden viestimiseen on ehdottomasti sosiaalinen media.

Palautekyselyn yhdestä esille nousseesta teemasta saavutettavuus ja liikkuminen kävi ilmi vastausten perusteella, että tapahtumapaikalle liikkumista tulisi kehittää. Tapahtuma sijaitsee alueella, johon ei pääse julkisella liikenteellä

helposti ja se lisää yksittäisten autoilijoiden saapumista paikan päälle, joka lisää liikenteestä tulevia päästöjä alueelle. Lindroosin ja Teriön (2012) vastuullisen ja kestävä tapahtumatuotannon elementit julkaisussa tuodaan ilmi, että tapahtuman järjestäjillä on vastuu omalla ohjauksellaan vaikuttaa tapahtumaan saapumista, koska liikenne on suurimpia hiilidioksidipäästöjen aiheuttajia tapahtumissa. Palautekyselyn vastaajilta nousi hyviä huomioita siitä, että tapahtumapaikalle voisi järjestää tapahtuma-aikana erikseen useampia kuljetuksia. Vastaajien voidaan olettaa ajatelleen asiaa myös vastuullisuuden kannalta. Liikkumiseen vaikuttaa tapahtuman aikana majoittumisen välimatkat, jotka lisäävät yksityisautoilua tapahtuma aikana. Kaikkea yksityisautoilua ei voida rajoittaa tapahtuman luonteen kannalta. Vastauksista päätellen moni oli tullut tapahtumaan viettämään tapahtuman läheisyydessä yhden tai useamman yön ja majoitus voi olla tapahtuma paikasta useamman kilometrin päässä. Kuten Lindroos ja Teriön (2012) julkaisussa pohditaan tapahtuman osallistujien liikkumista ei voida rajoittaa, ellei siihen löydetä tilalle asiakkaalle mielekästä ja helppoa vaihtoehtoa.

Ruokatarjoiluiden osalta palautekyselyissä useassa vastauksessa esitettiin lähiruuan, kausituotteiden, kasvisruuan ja luomuruuan käyttöä tapahtumassa, kuten myös Lindroos ja Teriö (2012) julkaisussaan esittää kuuluvan ekologisesti vastuullisen tapahtuman järjestämiseen. Vastauksissa oli useampi ”en tiedä” tai ”en kiinnittänyt huomiota”. Voidaan päätellä, että noin puolet ovat tietoisia vastuullisista ruokavalinnoista ja toiset puolet eivät ole tarpeeksi tietoisia asiasta. Ihmisten tietämättömyyttä tapahtuman järjestäjä voi lisätä tuomalla viestinnässä enemmän esille vastuullisia valintojen merkitystä (Lindroos & Teriö 2012). Tällä voidaan vaikuttaa ihmisten suhtautumiseen ja valintoihin tapahtumapaikalla. Koska palautekyselyssä esiin noussut teema luontoarvojen kunnioittamisesta oli useimmille vastaajista tärkeää, ihmisten tietoisuuden lisäämistä ekologisesti vastuullisilla valinnoilla voidaan olettaa ihmisten ottavan vastuulliset valinnat paremmin huomioon. Kainuun Liikunta ry:n (2022) tekemässä vastuullisuusohjelmassa tuodaan esille, että viestinnässä vaikutetaan ympäristöasenteisiin ja kulutustottumuksiin sekä tavoitteet tulevaisuudessa on tuoda sitä esille entistä enemmän vertailumittareiden avulla.

Jätehuollon toimivuus tapahtumassa oli asiakkaiden vastausten perusteella toimivaa ja sujuvaa, eikä luonnosta löytynyt vastausten perusteella kuin yksi

geelipussista tullut roska ja pähkinä. Vastauksissa esille nousi muovisten tarjoiluastioiden vaihdettavan ekologisempiin, kuten suodatinpusseihin. Moni vastaajista kertoi olevan tottunut toimimaan retkeilijänä vastuullisesti ja ei pistä sitä erityisemmin merkille. Kuten Lindroos ja Teriö (2012) julkaisussaan huomauttaa, että vastuullinen tapahtuma välttää kertakäyttöisiä astioita ja yksittäin pakattuja tuotteita, kuten voi nappeja ja maustepusseja. Jätteen syntymistä kaatopaikalle ei voida missään tapahtumissa välttää, mutta sitä voidaan vähentää huomioimalla jätteiden hyötykäyttöä kierrättämällä ja lajittelemalla. Jätetuollon hyvällä suunnittelulla on tässä tärkeä osansa. (Lindroos & Teriö 2021.)

11.2 Prosessin pohdinta ja arvionti

Tämän opinnäytetyön tekeminen on ollut molemmille matka, jossa olemme samalla kasvaneet kirjoittajina, mutta samalla oman alan asiantuntijoina. Opinnäytetyön prosessiluontoisuus antaa aikaa oppia ja kehittyä koko ajan ja samalla se vaatii työstämään prosessia entistä kovemmin. Matkan varrella opinnäytetyön rakenne, aihe ja lähestymistapa muuttuivat, mutta ainoastaan parempaan suuntaan.

Kehitysideoita keksimme matkan loppusuoralla, mutta muutokset eivät enää olleet tässä vaiheessa mahdollisia aika ikkunan ollessa enää niin pieni. Olisimme voineet haastatella eri polkujuoksutapahtuman järjestäjiä ja saada heiltä näkemyksiä tapahtuman järjestämisen ekologisuuteen. Olisimme voineet analysoida miten erikokoiset tapahtumat ottavat huomioon ekologisen vastuullisuuden konkreettisesti ja verrata sitä Kainuu Trailin polkujuoksutapahtumaan. Vanhemmat tapahtumat ovat varmasti kehittyneet tapahtuman järjestämisessä monella osa-alueella ja heillä olisi voinut olla huomioita, joita Kainuu Trail ei uutena tapahtumana ole vielä voinut tai pystynyt huomata. Tästä olisimme voineet saada enemmän näkökulmaa ja syvempää vastausta tutkimuskysymystämme miettien. Vaikka polkujuoksu tapahtumat ovat kilpailijoita toisilleen, voisi olla järkevää yhdistää ajatuksia ja yhdessä tapahtuman järjestäjinä ottaa vastuuta luonto kohteiden säilymisen tulevaisuuteenkin. Olemme täällä yhdessä kuluttamassa maapalloa ja yhteisillä teoilla ja valinnoilla voimme hidastaa sitä.

Analysoinnin alla olevan palautekyselyn piti olla ensin vain yksi osa opinnäytetyötämme. Jos olisimme alusta alkaen lähteneen ajatuksella, että analysoimme pelkästään palautekyselyä, olisi kysymykset olleet varmasti yksityiskohtaisempia sekä selkeästi kohdennettuja jotta data olisi ollut parempaa ja selkeämpää. Saimme kuitenkin tästä huolimatta hyvän määrän vastauksia sekä vastauksen tutkimuskysymykseemme sekä siitä luotua oppaan.

Prosessin ollessa vaiheikas sekä täynnä muutoksia, oli välillä vaikea miettiä, mitkä olisivat sopivimmat analysointi menetelmät työllemme. Kuitenkin lopun lopuksi saimme yhtenäisen sävelen siitä, mikä parhaiten sopii ja minkä avulla saamme parhaiten vastauksia tutkimuskysymykseemme. Työssämme olisimme varmasti voineet tehdä paljon asioita toisin, mutta olemme tyytyväisiä siihen, että saimme tuotettua toimeksiantajallemme oppaan tärkeän aiheen tiimoilta kuunnellen heidän tarpeitaan ja pääsimme kehittämään toimeksiantajamme toimintaa oppaan avulla.

11.3 Mahdollinen jatkokehittäminen

Tulevaisuus luontoliikuntatapahtumien osalta näyttää kirkkaalta: luonto, luontomatkailu, luontoliikuntatapahtumat sekä polkujuoksu lajina ovat kaikki kasvussa ja kaikki näistä tavalla tai toisella tukevat toisiaan ja ovat toisistaan riippuvaisia. Kuitenkin mietinnän aiheena on se, miten pystymme järjestämään luontomatkailemista ja luontoliikuntatapahtumia niin, että siitä syntyisi mahdollisimman vähän haittaa luonnolle. Nykyisin aiheeseen onneksi keskitytään yhä enemmän. Luontoliikuntatapahtumien suosion kasvaessa on syytä miettiä ja rajata mikä on se sopiva ihmismäärä, joka voidaan tuoda kerralla alueelle, jota kuuluisi suojella sen koskemattomuuden säilymiseksi. Luontoon ihmiset hakeutuvat rauhoittuakseen ja päästäkseen pois hektisestä ympäristöstä, mutta miten tämä toteutuu, jos tapahtumissa on massoittain osallistujia. Onneksi kaikki tapahtumat, joita järjestetään luonnonsuojelualueilla menevät Metsähallituksen kautta, joka arvioi sen pystyykö tapahtumaa toteuttamaan alueella. Palautekyselystä teimme kuitenkin huomion siitä, että Kainuu Trailin osallistujista todella moni oli sitä mieltä, että tapahtuman pienimuotoisuus oli heidän mielestään hyvä asia. Tätä kannattaa miettiä, jos lähtee miettimään tapahtuman suurentamista entisestään. Ehkä pieni osallistujamäärä onkin sekä luonnolle, että osallistujille voitto.

Saavutettavuuden ja liikkumisen kannalta tapahtumaa on kehitetty paljon. Yhteiskyydityksiä lisätty ja lentoliikenne mahdollistettu. Tähän osa-alueeseen kuitenkin vaikuttaa paljon Hossan alueen majoitusvaihtoehdot sekä Hossan kansallispuiston sijainti. Näistä viimeisimpään on vaikea vaikuttaa, mutta majoitusvaihtoehtoja lähialueille tulee todennäköisesti jatkuvasti lisää Hossan kansallispuiston suosion kasvaessa ja matkailijoiden lisääntyessä. Hossan kansallispuiston läheisyydessä sijaitseva Kuusamo, Suomussalmi ja muut suuremmat kaupungit pystyvät majoittamaan osan ihmisistä, joten sieltä tulevat liikenneyhteydet täytyy huomioida ja kehittää entistä toimivimmiksi ja niistä täytyisi viestiä paremmin.

Ruokahävikin minimoimiseksi voisi tapahtuman ilmoittautumisen yhteydessä valita vaihtoehdoista esimerkiksi a) olen kasvisruokailija ja aion syödä juoksun jälkeen tarjottavan keittoruuan, b) olen sekasyöjä ja aion syödä juoksun jälkeen tarjottavan keittoruuan tai c) en aio syödä tarjolla olevaa keittoruokaa. Toimeksiantajan mukaan keittoruokailu menee luontokeskuksen kautta, mutta tällä tavoin toimeksiantajamme voisi informoida luontokeskuksen henkilökuntaa. Vegaaninen vaihtoehto kyselyn perusteella ei ollut hyvänmakuinen tai asiakkaiden mielestä tarpeeksi ravitseva. Asiakkailla vegaanisen vaihtoehdon valintaan voisi vaikuttaa myönteisesti, jos sitä markkinoitaisiin etukäteen vastuullisena vaihtoehtona. Sekä sillä, että vegaanista ruokaa on ravitsevammaksi ja maukkaammaksi vastaten asiakaspalautteeseen.

Jatkoa ajatellen olisi hyvä kartoittaa sosiaalista ja taloudellista vastuullisuutta edistävät toimet, sillä niitä ei ollut tässä huomioitu ja ne ovat kuitenkin isoja palasia tapahtuman järjestämisessä ja tapahtuman vastuullisuudessa. Jatkossa tuottamaamme opasta olisi tarkoitus kehittää ja kohtiin lisätä yksityiskohtaisemmat toiminnot toimeksiantajamme puolesta. Saimme tehtyä hyvän lähtöalustan tapahtuman ekologisen vastuullisuuden parantamiseksi, ja opas toimii hyvänä perehdyttäjänä ensimmäistä kertaa kansallispuistossa tapahtumaa järjestävälle.

LÄHTEET

Airila, H. & Hamunen, H. 2018. Polkujuoksukirja. Helsinki: Metsäkustannus.

Arvio, E., Forsman, O., Gutvilig, E., Ikonen, E., Isoaho, C., Pättikangas, P. & Ylitalo, V. 2022. Luontomatkailu ja sen vaikutukset metsäsuhteeseen taloudellisen kestävyysnäkökulmasta – case Kolin kansallispuisto. Coolest student papers at Finland futures research centre 2021-2022. Turun Yliopisto. PDF-dokumentti. Saatavissa: <https://urn.fi/URN:ISBN:978-952-249-580-8> [viitattu 30.5.2023].

Canva. 2024. Graafisen suunnittelun verkkotyökalu. WWW-dokumentti. Saatavissa: <https://www.canva.com> [viitattu 27.4.2024].

Google Forms: online form creator. 2024. Google Workspace. WWW-dokumentti. Saatavissa: <https://www.google.com/forms/about/>

Grafnetterova, N. 2022. Keep it clean for generation to come: Trail Running Events and the impact of environment. Texas A&M University–copus christi. PDF-dokumentti. Saatavissa: https://www.researchgate.net/profile/Nikola-Grafnetterova/publication/360580474_Keep_It_Green_for_Generations_to_Come_Trail_Running_Events_and_the_Impact_on_the_Environment/links/637bf1d137878b3e87ccf2f6/Keep-It-Green-for-Generations-to-Come-Trail-Running-Events-and-the-Impact-on-the-Environment.pdf [viitattu 8.2.2024].

Han, J., Lee, M. & Hwang, Y. 2016. 'Tourists' environmentally responsible behavior in response to climate change and tourist experiences in nature-based tourism. *Sustainability* 8, 644. Verkkojlehti. Saatavissa: <https://doi.org/10.3390/su8070644> [viitattu 25.4.2024].

Hossan kansallispuisto. 2024. Kansallispuistot.fi. WWW-dokumentti. Saatavissa: <https://kansallispuistot.fi/hossan-kansallispuisto/> [viitattu 20.2.2024].

Juva, E. 2022. Tehtävä luonnossa: Polkujuoksija saa luonnon ja liikunnan hyvinvointivaikutukset yhdellä kertaa. *Suomen luonto* verkkolehti 23.2.2022. Saatavissa: <https://suomenluonto.fi/artikkelit/tehtava-luonnossa-polkujuoksija-saa-luonnon-ja-liikunnan-hyvinvointivaikutukset-yhdella-kertaa/> [viitattu 16.4.2024].

Kaartinen, R. 2018. Luontoliikuntaa ja löytöretkeilyä: Lähde polkujuoksemaan lähiluontoon. *Suomen Luonto*. Verkkojlehti 1.6.2018. Saatavissa: <https://suomenluonto.fi/uutiset/luontoliikuntaa-ja-loytoretkeilya-lahde-polkujuoksemaan-lahiluontoon/> [viitattu: 16.4.2024].

Kaikkonen, H., Virkkunen, V., Kajala, L., Erkkonen, J., Aarnio, M. & Korpelainen, R. 2014. Terveyttä ja hyvinvointia kansallispuistoista – Tutkimus kävijöiden kokemista vaikutuksista. Metsähallituksen luonnonsuojelujulkaisuja. Sarja A 208. Saatavissa: <https://julkaisut.metsa.fi/assets/pdf/lp/Asarja/a208.pdf> [viitattu 31.5.2023].

Kainuun Liikunta ry. 2022. Ympäristövastuullisen tapahtuman järjestäjän opas. PDF-dokumentti. Saatavissa: <https://kainuunliikunta.fi/wp-content/uploads/2022/05/Ymparistovastuullisen-tapahtuamjarjestajan-opas.pdf> [viitattu 5.4.2024].

Kainuun Rastiviikko ry. 2024. Ensi kesänä Kajaani täyttyy Kainuun Rastiviikon kisavieraista – Kainuun Rastiviikon järjestämiin tapahtumiin odotetaan ennätysmäärä osallistujia. WWW-dokumentti. Päivitetty 1.3.2024. Saatavissa: <https://www.rastiviikko.fi/ajankohtaista/Ensi-kesana-Kajaani-tayttyy-Kainuun-Rastiviikon-kisavieraista-Kainuun-Rastiviikon-jarjestamiin-tapahtumiin-odotetaan-ennatysmaaria-osallistujia> [viitattu 5.4.2024].

Kainuu Trail -polkujuoksuun Hossaan tulossa ennätysmäärä osallistujia. 2023. Kainuu Trail. WWW-dokumentti. Saatavissa: <https://www.kainuutrail.fi/ajankohtaista/Kainuu-Trail-polkujuoksuun-Hossaan-tulossa-ennatysmaara-osallistujia> [viitattu 14.10.2023].

Kainuu Trail s.a. Hossan kansallispuisto - polkujuoksijan paratiisi. WWW-dokumentti. Saatavissa: <https://www.kainuutrail.fi/hossan-kansallispuisto> [viitattu 29.1.2024].

Kainuu Trail s.a. Kainuu Trail 2024 -osallistujaohje. WWW-dokumentti. Saatavissa: <https://www.kainuutrail.fi/osallistujaohje> [viitattu 29.1.2024].

Kansallinen luonnon virkistyskäytön strategia 2030 – valtioneuvoston periaatepäätös. 2022. Valtioneuvoston julkaisuja 2022:13. PDF-dokumentti. Saatavissa: <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-383-685-3> [viitattu 15.1.2024].

Kansallispuistot – Upeinta Suomea. 2023. Luontoon.fi. WWW-dokumentti. Saatavissa: <https://www.luontoon.fi/kansallispuistot> [viitattu 30.5.2023].

Kestävän matkailun periaatteet kansallispuistossa, luonto- ja historiakohteissa sekä maailmanperintökohteissa s.a. Metsähallitus. WWW-dokumentti. Saatavissa: <https://www.metsa.fi/vastuullinen-liiketoiminta/matkailuyhteisty/kestavan-matkailun-periaatteet/> [viitattu 31.5.2024].

Kilpailukalenteri 2023. 2023. Classic Trails Finland Ry. WWW-dokumentti. Saatavissa: <https://www.trailrunning.fi/kilpailukalenteri-2023/> [viitattu 16.10.2023].

Konu, H., Neuvonen, M., Mikkola, J., Kajala, L., Tapaninen, M. & Tyrväinen, L. 2021. Suomen kansallispuistojen virkistyskäyttö 2000–2019. Metsähallituksen luonnonsuojelujulkaisuja sarja A 236. Saatavissa: <http://urn.fi/URN:NBN:fi-fe2021121060151> [viitattu 17.1.2024].

Konu, H., Tyrväinen, L., Pesonen, J., Tuulentie, S., Pasanen, K. & Tuohino, A. 2017. Uutta liiketoimintaa kestävän luontomatkailun ja virkistyskäytön ympärille – Kirjallisuuskatsaus. Valtioneuvoston selvitys ja tutkimustoiminnan julkaisusarja 45/2017. Saatavissa: <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-287-412-2> [viitattu 17.1.2024].

Kokkonen, J. 2019. Ulkoilu ja luontoliikunta monen ministeriön tontilla. Liikuntatieteellinen seura ry. Helsinki. Saatavissa: https://www.lts.fi/media/lts_julkaisut/lts_selvityksia/ulkoilu-ja-luontoliikunta-web.pdf [viitattu 23.01.2024].

Kostamo, P., Airaksinen, T. & Vilka, H. 2022. Kirjoita itsesi asiantuntijaksi – Opas toiminnalliseen opinnäytetyöhön. Helsinki: Art.

Kotimaisten kielten keskus s.a. WWW-dokumentti. Saatavissa: <https://kielitoimistonohjepankki.fi/vk/sopiva-savy-toimivat-ohjeet-ja-kysymykset/ohjeita-ohjeiden-tekijoille/> [viitattu 20.3.2024].

Lindroos, J. & Teriö, J. 2012. Vastuullisen ja kestävä tapahtumantuotannon elementit. Jyväskylän Ammattikorkeakoulun julkaisuja -sarja. Saatavissa: <https://urn.fi/URN:ISBN:978-951-830-241-7> [viitattu 6.4.2024].

Laki Hossan kansallispuistosta. 296/2017. [viitattu 20.2.2024].

Lampinen Jari. 2011. Ekologisen ja turvallisen yleisötilaisuuden järjestämisopas. Pori: Suomen Ympäristö- ja Terveysalan Kustannus Oy.

Luonnon terveyttä edistävät vaikutukset s.a. Green Care Finland. WWW-dokumentti. Saatavissa: <https://www.gcf Finland.fi/green-care-/vaikuttavuus/luonnon-terveytta-edistavat-vaikutukset/> [viitattu 29.1.2024].

Luonnonsuojelualueet s.a. Ympäristöministeriö. WWW-dokumentti. Saatavissa: <https://ym.fi/luonnonsuojelualueet> [viitattu 27.9.2023].

Luonnonsuojelulaki. 5.1.2023/9. Saatavissa: <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2023/20230009> [viitattu 9.2.2024].

Luontoliikunta – liiku metsässä ja poluilla. 2021. UKK-instituutti. WWW-dokumentti. Päivitetty 4.10.2021. Saatavissa: <https://ukkinstituutti.fi/liikkuminen/liikkumisen-ymparistot/luontoliikunta-liiku-metsassa-ja-poluilla/> [viitattu 26.1.2024].

Luontomatkailija arvostaa luonnon rauhaa s.a. Visit Finland. WWW-dokumentti. Saatavissa: https://www.visitfinland.fi/liiketoiminnan-kehittaminen/tuotzz_ekehitysteemat/luontomatkailu [viitattu 30.5.2023].

Luontoon.fi. s.a. Jokaisenoikeudet ja -velvollisuudet. WWW-dokumentti. Saatavissa: <https://www.luontoon.fi/jokaisenoikeudet#luonnonsuojelualueilla> [viitattu 9.2.2024].

Luontoon.fi. s.a. Roskaton retkeily. WWW-dokumentti. Saatavissa: <https://www.luontoon.fi/roskatonretkeily> [viitattu 9.2.2024].

Metsähallitus. 2023. Kansallispuistojen, valtion retkeilyalueiden ja muiden virkistyskäytöllisesti merkittävimpien Metsähallituksen hallinnoimien suojelualueiden ja retkeilykohteiden käyntimäärät 2023. PDF-dokumentti. Saatavissa: https://www.metsa.fi/wp-content/uploads/2024/01/kayntimaarat_2023.pdf [viitattu 27.4.2024].

Metsähallitus. 2021. Juhlat luonnon helmassa. Opas tapahtumanjärjestämiseen luonnonsuojelualueella. PDF-dokumentti. Saatavissa: <https://julkaisut.metsa.fi/assets/pdf/lp/Muut/JuhlatLuonnonHelmassa.pdf> [viitattu 16.10.2023].

Metsähallitus. 2020. Luonnonpuistoissa tutkitaan luontoa. Päivitetty 30.1.2020.WWW-dokumentti. Saatavissa: <https://www.metsa.fi/maat-ja-vedet/suojelualueet/muut-luonnonsuojelualueet/luonnonpuistot/> [viitattu 29.10.2024].

Metsähallitus. 2020. Hossan kansallispuiston hoito- ja käyttösuunnitelma. Metsähallituksen luonnonsuojelujulkaisuja. Sarja C 170. Vantaa: Metsähallitus. PDF-dokumentti. Saatavissa: <https://julkaisut.metsa.fi/asets/pdf/lp/Csarja/c170.pdf> [viitattu 20.2.2024].

Metsähallitus. 2020. Hossan kansallispuiston järjestyssääntö. PDF-dokumentti. Saatavissa: https://julkaisut.metsa.fi/wp-content/uploads/sites/2/2021/07/hossa_js.pdf [viitattu 4.4.2024].

Metsähallitus s.a. Roskaton retkeily. WWW-dokumentti. Saatavissa: <https://www.luontoon.fi/roskatonretkeily> [viitattu 16.10.2023].

Neuvonen, M., Lankia, T., Kangas, K., Koivula, J., Nieminen, M., Sepponen, A., Store, R. & Tyrväinen, L. 2022. Luonnonvirkistyskäyttö 2020. Luonnonvara- ja biotalouden tutkimus 41/2022. Luonnonvarakeskus. Helsinki. PDF-dokumentti. Saatavissa: <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-380-429-6> [viitattu 16.10.2023].

Trail Tour Finland s.a. WWW-dokumentti. Saatavissa: <https://trailtourfinland.fi> [viitattu 29.1.2024].

Träskelin, H., Louekari, O., Oikarinen-Mäenpää, M. & Tervo-Kankare, K. 2018. Kastävän matkailun opas. Land of national parks. Oulun yliopisto. Maantieteen tutkimusyksikkö. PDF-dokumentti. Saatavissa: <https://julkaisut.metsa.fi/wp-content/uploads/sites/2/2021/03/land-of-nps-kestavan-matkailun-opas.pdf> [viitattu 22.2.2024].

Tuomi, J & Sarajärvi, A. 2018. Laadullinen tutkimus ja sisällönanalyysi. Helsinki: Kustannusosakeyhtiö Tammi. Saatavissa: <https://www.elibrary.com/reader/9789520400118/preview> [viitattu 22.4.2024].

Tuomi, J & Sarajärvi, A. 2011. Laadullinen tutkimus ja sisällönanalyysi. 8.uudistettu painos. Helsinki: Kustannusosakeyhtiö Tammi.

Tutkimuseettinen neuvottelukunta TENK. 2023. Hyvä tieteellinen käytäntö ja sen loukkausepäilyjen käsitteleminen Suomessa. Tutkimuseettisen neuvottelukunnan HTK-ohje 2023. Tutkimuseettisen neuvottelukunnan julkaisuja 2023:2. Helsinki: Tutkimuseettinen neuvottelukunta. Saatavissa: <https://tenk.fi/fi/tiedevilppi/hyva-tieteellinen-kaytanto-htk> [viitattu 5.4.2024].

Tuunanen, P., Tarasti, M. & Rautiainen, A. 2012. Jokamiehen oikeudet ja toimiminen toisen alueella – Lainsäädäntöä ja hyviä käytäntöjä. Ympäristöministeriö. PDF-dokumentti. Saatavissa: <http://hdl.handle.net/10138/38797> [viitattu 9.2.2024].

Työ- ja elinkeinoministeriö. s.a. Matkailun talousvaikutukset. WWW-dokumentti. Saatavissa: <https://tem.fi/matkailu-lukuina> [viitattu 8.2.2024].

Työ- ja elinkeinoministeriön vuoden 2022 vastuullisuusraportti. 2022. Työ- ja elinkeinoministeriön julkaisuja 2023:25. Valtioneuvoston julkaisuarkisto Valto.

Helsinki.PDF-dokumentti. Saatavissa: <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-327-727-4> [viitattu 16.10.2023].

Ympäristö ja luonto. 2023. Opetushallitus. WWW-dokumentti. Saatavissa: <https://www.oph.fi/fi/koulutus-ja-tutkinnot/ymparisto-ja-luonto> [viitattu 30.5.2023].

Vilka, H. & Airaksinen, T. 2003. Toiminnallinen opinnäytetyö. Jyväskylä: Gummerrus Kirjapaino oy.

Vilka, H. 2015. Tutki ja kehitä. 4. uudistettu painos. Juva: Bookwell.

Vilka, H. 2021. Näin onnistut opinnäytetyössä: Ratkaisut tutkimuksen umpikujiin. Keuruu: Otavan Kirjapaino oy.

Visit Finland. 2019. Kestävän matkailun periaatteet. WWW-dokumentti. Saatavissa: <https://www.visitfinland.fi/liiketoiminnan-kehittaminen/vastuullinen-matkailu/kestavan-matkailun-periaatteet> [viitattu 16.10.2023].

Visit Finland. s.a. Kestävän matkailun puolesta. WWW-dokumentti. Saatavissa: <https://www.visitfinland.fi/liiketoiminnan-kehittaminen/vastuullinen-matkailu/sustainable-travel-finland> [viitattu 8.2.2024].

Visit Finland s.a. Kansalliset kestävän matkailun indikaattorit. WWW-dokumentti. Saatavissa: <https://www.visitfinland.fi/liiketoiminnan-kehittaminen/vastuullinen-matkailu/kansalliset-kestavan-matkailun-indikaattorit> [viitattu 9.2.2024].

Yhdistyslaki. 26.5.1989/503. Saatavissa: <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1989/19890503> [viitattu 6.4.2024].

**Opas ekologisesti vastuullisen
tapahtuman järjestämiseen**

Tämä opas on luotu ekologisesti vastuullisen tapahtuman järjestämiseen Hossan kansallispuistossa. Opas on produktiivisen opinnäytetyömme lopputuotos ja se on tehty yhteistyössä Kainuu Trail -polkujuoksutapahtuman kanssa.

Opas sisältää tietoa, vinkkejä sekä hyödyllisiä linkkejä kansallispuistossa järjestettävään ekologisesti vastuulliseen tapahtumaan.

Oppaan sisältö on koottu Kainuu Trailin vuoden 2023 palautekyselyä sekä valmiita aineistoja hyödyntäen.

Ensisijaisesti opas on tehty tapahtuman järjestäjille, mutta se sisältää myös tärkeää tietoa jokaiselle!

SISÄLLYS

Tapahtumapaikkana luonnonsuojelualue

Hossan kansallispuisto

Ekologisesti vastuullinen tapahtuma

Mitä huomioda ekologisesti vastuullisen tapahtuman järjestämisessä

Ennen tapahtumaa

Tapahtumassa

Tapahtuman jälkeen

Muistilista

Lähteet

Tapahtumapaikkana kansallispuisto

Mitä täytyy huomioida?

Kansallispuisto on luonnonsuojelualue. Luonnonsuojelualueilla on velvollisuus noudattaa Luonnonsuojelulakia, jossa on määritelty luonnonsuojelualueen perustamisen edellytykset sekä se mitä saa ja mitä ei saa suojelluilla alueilla tehdä tai harjoittaa.

Luonnonsuojelualueella toimiessa tärkeintä on, että tapahtuma ei vaaranna luontoa eikä alueen luontoarvoja.

Valtion luonnonsuojelualueita hoitaa ja hallinnoi Metsähallitus ja ensimmäisenä on otettava heihin yhteys. Metsähallituksen kanssa voi keskustella tapahtuman soveltuvuudesta luonnonsuojelualueelle.

Muista tehdä tapahtumailmoitus Metsähallitukselle. Sen pääset tekemään täältä.

Lue lisää:

- [Luonnonsuojelulaki](#)
- [Kansallispuistojen järjestyssäännöt](#)
- [Suomen kansallispuistot](#)
- [Juhlat luonnon helmassa](#)

Ekologisesti vastuullinen tapahtuma

Mitä ja miksi?

Ekologisessa vastuullisuudessa painotetaan ihmisen aiheuttaman kuorman vähentämistä ympäristön kannalta.

Tapahtuman ekologista vastuullisuutta edistät, kun:

- tuet kestäviä toimintatapoja
- säästät energiaa ja luonnon raaka-aineita
- vähennät päästöjä, jätemääriä
- edistät luonnon monimuotoisuuden säilymistä.

Nykypäivänä ekologinen vastuullisuus tapahtuman järjestämisessä on tärkeää, sillä ihmisten tietoisuus ympäristöstä ja tulevaisuudesta on lisääntynyt.

Luonto ja maisemat ovat polkujuoksutapahtumien yksi isoimmista vetovoimatekijöistä, joten pidetään siitä yhdessä huolta!

Mitä huomioida ekologisesti vastuullisen tapahtuman järjestämisessä?

Olemme jakaneet tähän oppaaseen ekologisesti vastuullisen tapahtuman järjestämisen kolmeen kategoriaan:

Ennen tapahtumaa, tapahtumassa ja tapahtuman jälkeen.

Jokaisen kategorian alla on tiivistetysti koottuna tärkeimpiä pointteja sekä vinkkejä, joita juuri siinä vaiheessa kannattaa huomioida.

Ennen tapahtumaa

“Hyvin suunniteltu on puoliksi tehty”

Tutustu kansallispuiston järjestyssääntöihin, rauhoitusmääräyksiin sekä roskattoman retkeilyn periaatteisiin ja kestävän matkailun periaatteisiin.

Tapahtuman järjestäjänä sitoudut noudattamaan näitä ja ne toimivat pohjana suunnittelulle!

Hoida tarvittavat luvat ja ilmoitukset kuntoon:

- Tapahtumailmoitus metsähallitukselle (vähintään 1kk ennen)
- Ilmoitus poliisille tapahtumasta (täältä lisätietoa)
- Meluilmoitus (täältä lisätietoa)
- Musiikin käyttö lupa (täältä lisätietoa)
- Jätehuoltosuunnitelma ympäristösuojeluviranomaiselle
- Turvallisuus ja pelastussuunnitelma (lähetys pelastuslaitokselle)
- Ensiapuvalmius (sairaanhoitopiirille)
- Liikennejärjestelyt (ELY-keskus/kunta)

Ennen tapahtumaa

Viesti säännöllisesti tapahtuman ekologisesta vastuullisuudesta jo suunnitteluvaiheessa!

Miten ekologinen vastuullisuus näkyy tapahtumassa ja mitä toimia taustalla tehdään sen eteen?

Tuo esiin tapahtumapaikan ainutlaatuisuus ja luontoarvot sekä se miten tapahtuma aikoo niitä kunnioittaa!

Muista myös organisaation sisäisen viestinnän tärkeys, jotta kaikki organisaatiossa ovat samalla viivalla!

**KAINUU
TRAIL**

KAINUITRAIL.FI

Ennen tapahtumaa

Tapahntuman saavuttettavuus ja liikkuminen

- Järjestä mahdollinen tapahtamapaikalle yhteiskyyditys ja kehota osallistujia käyttämään julkista liikennettä tai kimppakyytejä
- Viesti myös majoitusvaihtoehdoista, jotka sijaitsevat tapahtumapaikan läheisyydessä
- Huomio parkkialueiden sujuva pysäköinti

Tapahntuman jätehuolto

- Tee jätehuoltosuunnitelma
- Mahdollista lajittelu - Mieti mitä jätteitä tapahtumassa syntyy eniten
- Huomio jätehuollon riittävyys osallistujien määrään nähden
- Viesti roskattomuudesta sekä jätteiden oikeanlaisesta lajittelusta jo etukäteen

Tapahtuman ruokatarjoilut

- Suunnittele tapahtuman ruokatarjoilut mahdollisimman ekologisesti vastuulliseksi: Suosi lähiruokaa ja kotimaisuutta sekä kausituotteiden käyttöä.
- Minimoi ruokahävikki etukäteen kysymällä osallistujilta aikooko ruokailla esim. ilmoittautumisen yhteydessä. Samalla voidaan kysyä aikooko syödä kasvisruoka vaihtoehdon ja onko erityisruokavaliota.
- Mahdollista monipuolinen kasvisruoka niille, jotka sen tahtovat.
- Huomio tarjoiluastioiden käytännöllisyys ja ekologisuus.
- Viesti ruokatarjoilussa tehtävistä ekologisista valinnoista ja toimista.

Muuta huomioitavaa

- Huomio materiaalien uudelleenkäytettävyys, monikäyttöisyys ja pitkäikäisyys
- Hanki tarvittavat materiaalit ympäristöystävällisemmin esim. kierrätettynä tai vastuullisesti tuotettuna.

Tapahtumassa

Kun tapahtuma on suunniteltu huolella, niin ei tarvitse miettiä kuin itse toteutusta

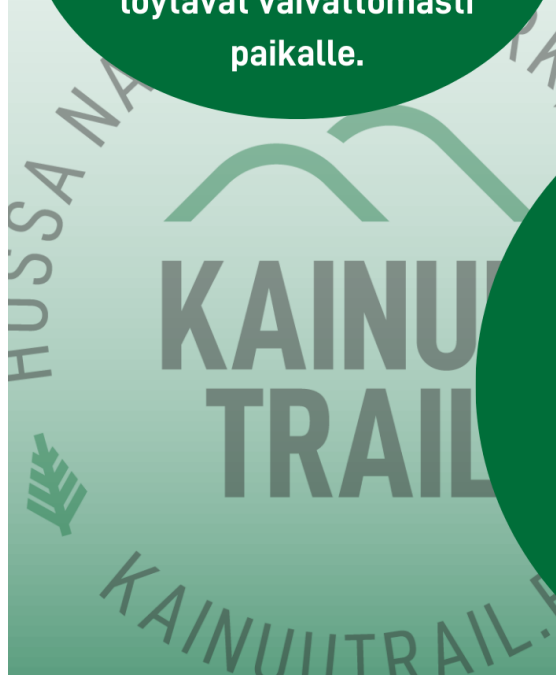

Opasta ja ohjaa osallistujat paikalle. Pidä huoli, että pysäköinti toimii ja osallistujat löytävät vaivattomasti paikalle.

Tapahtumassa pidä huoli että organisaatio, talkooväki sekä osallistujat toimivat ekologista vastuullisuutta edistään!

Muista viestintä yllä olevista teemoista myös tapahtuman aikana. Konkretisoi toimia, näytä mallia ja tuo esiin ekologisia valintoja!

Kannattaa nimetä yksi henkilö, joka hoitaa viestinnän tapahtumassa.

Tapahtuman jälkeen

Tapahtuma on päättynyt, mutta työ ei ole vielä ohi...
Onnistuneeseen tapahtumaan kuuluu asianmukainen
lopetus, johon kuuluu vielä muutamia steppejä!

**MUISTA ORGANISOIDA
TAPAHTUMAN LOPETUS
ASIANMUKAISESTI**

Loppusiivouksen on oltava niin kattava, ettei tapahtuma-alueelle tai sen lähialueelle jää mitään jälkiä tapahtumasta. Tämä on myös mainittu Jätelaissa (646/2011). Järjestäjän vastuulla on toimittaa jätteet asianmukaiseen loppukäsittelyyn.

Purku mahdollisimman pian tapahtuman päätyttyä.
Väliaikaiset rakenteet (teltat, kevyt tekniikka, kyltit, opasteet yms.)

Huom ! Jos tavaroiden nouto ei onnistu heti, on siitä sovittava erikseen Metsähallituksen kanssa. Luontoon ei saa jättää mitään lojumaan.

Loppuraportointi:
Miten ollaan onnistuttu
tavoitteissa?

Syntyneen jätteen määrä,
energian kulutus ja
kuljetusten polttoaineet.

Jälkipuinti organisaation sekä sidosryhmien kanssa:
Mikä onnistui, mitä voisi parantaa?
Muista kerätä palautetta osallistujilta!

Viesti esimerkiksi sosiaalisessa
mediassa onnistuneesta työstä
ympäristön eteen ja kiitä samalla
asiakkaita heidän panoksestaan.
Muista myös tuoda kehitettävät
palautteet esiin ja toimet, joita
aiotaan kehittää ensi vuoteen!

Muistilista

Lähteet

Kainuun Liikunta Ry. 2022. Ympäristövastuullisen tapahtuman järjestäjän opas. PDF-dokumentti. Saatavissa: <https://kainuunliikunta.fi/wp-content/uploads/2022/05/Ymparistovastuullisen-tapahtumajarjestajan-opas.pdf>[viitattu:17.2.2024]

Luonnonsuojelulaki. 5.1.2023/9.Saatavissa:
<https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2023/20230009>

Luontoon.fi. s.a. Jokaisenoikeudet ja -velvollisuudet. WWW-dokumentti. Saatavissa:

Metsähallitus. 2021. Juhlat luonnon helmassa. Opas tapahtumanjärjestämiseen luonnonsuojelualueella. PDF-dokumentti. Saatavissa:
<https://julkaisut.metsa.fi/wp-content/uploads/sites/2/2021/04/juhlatluonnonhelmassa.pdf>

Luontoon.fi. s.a. Roskaton retkeily. WWW-dokumentti. Saatavissa:
<https://www.luontoon.fi/roskatonretkeily>

Metsähallitus. 2020. Hossan kansallispuiston järjestyssääntö. PDF-dokumentti. Saatavissa: https://julkaisut.metsa.fi/wp-content/uploads/sites/2/2021/07/hossa_js.pdf

Kainuu Trail 2023 palautekysely / feedback questionnaire

Anna palautetta Kainuu Trailin 2023 järjestelyistä 31.10.2023 asti. Otamme palautteet huomioon ensi vuoden Kainuu Trail -polkujuoksun 29.6.2024 järjestelyissä, jonka ilmoittautuminen avautuu maanantaina 6.11.2023. Kiitos palautteestanne jo etukäteen!

Kaikkien vastanneiden ja yhteystietonsa jättäneiden kesken arvotaan seuraavat palkinnot:

- Kaksi (2) yhden henkilön ilmaista osallistumista 4. Kainuu Trail Hossa National Park (Finland) 29.6.2024 -polkujuoksuun (mille tahansa matkalle)
- Kainuu Trail -tuotteita

Arvontaan osallistuminen edellyttää yhteystietojen ilmoittamista palautekyselyn lopussa.

With this questionnaire you can give feedback about the Kainuu Trail 2023. Questionnaire is open until 31st October 2023. Feedback is used to develop the next year's Kainuu Trail event on 29th June 2024. Thank you for your feedback in advance!

Amongst all respondents (with contact information) the following prizes are raffled:

- Two (2) pieces of free participation for one person to Kainuu Trail 29th June July 2024 event (which ever distance)
- Kainuu Trail products

Taking part in the raffle requires that you give your contact information at the end of the questionnaire.

1. Sukupuoli / gender *

- Mies / man
- Nainen / Woman
- Muu /Other

Liite 2/3

2. Maakunta / International participants - please mark "international participant" *

- Ahvenanmaa
- Etelä-Karjala
- Etelä-Pohjanmaa
- Etelä-Savo
- Kainuu
- Kanta-Häme
- Keski-Pohjanmaa
- Keski-Suomi
- Kymenlaakso
- Lappi
- Pirkanmaa
- Pohjanmaa
- Pohjois-Karjala
- Pohjois-Pohjanmaa
- Pohjois-Savo
- Päijät-Häme

Liite 2/4

- Satakunta
- Uusimaa
- Varsinais-Suomi
- International participant
- Muu: _____

3. Asuinkuntasi / international participant's country *

Oma vastauksesi _____

6. Osallistuin Kainuu Trail -polkujuoksuun vuonna 2023 / I participated for Kainuu Trail in year 2023 *

- 1. kerran / 1st time
- 2. kerran / 2nd time
- 3. kerran / 3rd time

7. Osallistuin Kainuu Trail -polkujuoksuun 2023 / I participated in Kainuu Trail 2023 *

- 78 km
- 55 km
- 38 km
- 21 km
- 10 km
- 10 km (12-17-vuotiaat/years)
- Katsojana / As a spectator
- Talkoolaisena / As a volunteer

12. Millä kulkuvälineellä saavuit tapahtumaan paikan päälle? / How did you arrive *
to the event

- Henkilöautolla (yksin) / by car (alone)
- Henkilöautolla tms. (kimppakyyti) / by car (with other passengers)
- Linja-auto / by bus
- Linja-autolla käyttäen Kajaani-Suomussalmi-Hossa-Kuusamo -linja-autoyhteyttä / by bus and using the bus connection "Kajaani-Suomussalmi-Hossa-Kuusamo"
- Junalla Kajaaniin ja Kajaanista vuokra-autolla Hossaan / by rail to Kajaani and from Kajaani by rental car to Hossa
- Junalla Kajaaniin ja Kajaanista linja-autolla Hossaan käyttäen Kajaani-Suomussalmi-Hossa-Kuusamo -linja-autoyhteyttä / by rail to Kajaani and from Kajaani by bus (Kajaani-Suomussalmi-Hossa-Kuusamo) to Hossa
- Lentäen Kajaaniin ja Kajaanista vuokra-autolla Hossaan / by air (flight) to Kajaani and from Kajaani by rental car to Hossa
- Lentäen Kajaaniin ja Kajaanista linja-autolla Hossaan käyttäen Kajaani-Suomussalmi-Hossa-Kuusamo -linja-autoyhteyttä / by air (flight) to Kajaani and from Kajaani by bus (Kajaani-Suomussalmi-Hossa-Kuusamo) to Hossa
- Muu: _____

Liite 2/7

13. Missä majoituit Kainuu Trail -tapahtuman aikana / Where did you
accommodate during Kainuu Trail event *

- Hossan luontokeskus / Hossa Visitor Centre
- Camping Hossan Lumo
- Hossan Lomakeskus / Camp Norwide
- Kainuun luontoretket
- Hossanportti
- Loma Hossa
- Siirtolan Kelomökit
- Lomamökit Paasovaara
- Territoires du Nord
- Kiannon Kuohut (Suomussalmi/Ämmänsaari)
- Muu: _____

Liite 2/8

Tässä osiossa selvitetään asiakkaiden näkemyksiä tapahtuman vastuullisuuteen liittyen. Haluamme tehdä tapahtumasta entistä vastuullisemman, minkä takia teidän asiakkaiden kokemus on erittäin tärkeä. / In this section, the customers' views regarding the event's sustainability and responsibility are explored. We want to make the event even more responsible, which is why your customers' experience is very important.

Kuvan otsikko

Liite 2/9

16. Miten tapahtuman jätehuolto toimi mielestäsi? Miten kehittäisit jätehuoltoa entisestään? Oliko jätehuoltopisteitä riittävästi? Oliko kierrätysmahdollisuuksia? / How do you think the event's waste management worked? How would you further develop waste management? Were there enough waste disposal points? Were there any recycling options?

Pitkä vastausteksti

17. Koetko, että tapahtumassa oli hyvin tarjolla vegaani- tai kasvisruokavaihtoehtoja? / Do you feel that the event had a good selection of veggie or vegetarian food options?

Pitkä vastausteksti

18. Miten kehittäisit tapahtuman huoltopisteiden tarjottavia, maalialueen Finisher Loungen tarjottavia tai keittoruokailua vielä vastuullisemmaksi? / How would you develop the services offered at the event's service (aid) stations, the services offered in the Finisher Lounge or the soup catering to be even more responsible?

19. Koetko, että tapahtuman saavutettavuutta voisi parantaa? Jos kyllä, niin miten? / Do you feel that the accessibility of the event could be improved? If yes, how?

Pitkä vastausteksti

20. Oliko tapahtumaan helppo saapua julkisella liikenteellä? / Was it easy to get to the event by public transport?

Pitkä vastausteksti

21. Jos saavuit tapahtumaan omalla autolla, niin tulitko tapahtumaan yksin vai oliko autossa myös muita matkustajia? Entä oliko tapahtumassa tarpeeksi parkkipaikkoja? / If you arrived at the event in your own car, did you come to the event alone or were there other passengers in the car as well? And were there enough parking spaces for cars at the event?

Pitkä vastausteksti

Liite 2/10

22. Koetko, että tapahtuman vastuullisuudesta pitäisi viestiä enemmän? Jos kyllä, niin miten ehdottaisit, että vastuullisuudesta viestittäisiin (esim. viestintäkanava... verkkosivut, uutiskirje, some tms.)? / Do you feel that the responsibility of the event should be communicated more? If so, how would you suggest (by using which channels: website, newsletter or social media)?

Pitkä vastausteksti

23. Kerro lyhyesti kehitysideoita, että miten voisimme parantaa tapahtuman vastuullisuutta? / Tell us briefly about development ideas, how we could improve the responsibility of the event?

Pitkä vastausteksti

Liite 2/11

26. Mielestäni parasta Kainuu Trailissa on (vastaa vapaasti alla olevaan tekstikenttään) / The best things in Kainuu Trail are (write your answer into the text field below)

Pitkä vastausteksti

27. Kehittämisehdotuksia Kainuu Trailiin (vastaa vapaasti alla olevaan tekstikenttään) / Development ideas for Kainuu Trail (write your answer into the text field below)

Pitkä vastausteksti

Liite 2/12

Tietosuojaseloste / Privacy Notice

Arvontaan osallistuaksesi sinun tulee hyväksyä Kainuun Rastiviikko ry:n tietosuojaseloste: Asiakasrekisteriseloste. Tietosuojaselosteeseen voit tutustua verkkosivuillamme: <https://www.rastiviikko.fi/tietosuojaselosteet>

To participate in the raffle, you must accept the Kainuun Rastiviikko ry's Privacy Notice: Customer register Privacy Notice.

You can read the Privacy Notices on our website: <https://www.rastiviikko.fi/en/privacy-notices>

Tietosuojaselosteen hyväksyminen / Accept the Privacy Notice *

- Osallistun arvontaan ja hyväksyn tietosuojaselosteen / I participate in a raffle and accept the Privacy ...
- En osallistu arvontaan / I do not participate in the raffle

23. Kerro lyhyesti kehitysideoita, että miten voisimme parantaa tapahtuman vastuullisuutta?

- ... = Luonto arvot
- ... = Ruokatarjoilut ja jätehuolto
- ... = Markkinointi ja viestintä
- ... = Saavutettavuus ja liikkuminen
- ... = Muu

-

En osaa sanoa

Tiedottamalla enemmän joukkoliikennemahdollisuuksista myös majoituspaikkojen ja kisapaikan välillä.

Osallistujalahja pois, Yhteiskyytien järjestäminen. Roskattomuuteen panostaminen. Tarjottavien tarkastelu hiilijalanjäljen näkökulmasta.

En osaa sanoa

Arvotavaroille valvottu säilytys maalialueelle

Parkkipaikoille ehdottomasti ohjaajat

Kotimaisuus! Ja lähellä tuotettua ruokaa ym.

Parkkipaikalle ehkä joku ohjeistamaan miten autot kannattaa pysäköidä. Ettei ole esim. 3 autoa peräkkäin parkissa, (nii kuin nyt oli) keskimmäisen on aika hankala päästä pois.

En tiedä

Ei tule mitään mieleen

Sosiaalisen vastuun näkökulmasta sukupuolten moninaisuuden huomioiminen esim wc tiloissa, osallistujasarjoissa jne.. Trasekiin ym toimijoihin kannattaa olla yhteydessä, jos tätä haluaa kehittää.

Mainontaa esim roskaton polkujuoksu

En keksi mitään.

En osaa sanoa.

Ei osaa sanoa

I do not know if you offered this option but bus rides from hossan lomakeskus for runners could be a good idea, since probably a lot of runners stayed there. And maybe bus rides from Kuusamo. But maybe you already offered this, I didn't check in beforehand.

Tapahtuma oli hyvä ja fiksu, voisin tulla uudelleen osallistumaan !

En osaa sanoa. Hyvä näin. Esim kisatuotteita on sopivasti. Materiaaleihin voisi kiinnittää huomioita, että ovat laadukkaita, vastuullisesti tuotettuja, ehkä kierrätysmateriaalia?

Kaikki jää kotiin.

26. Mielestäni parasta Kainuu Trailissa on (vastaa vapaasti alla olevaan tekstikenttään)

☑️ = Ruokatarjoilut & Jätehuolto

☑️ = Luonto arvot

☑️ = Muu

Luonto

Reitti

Maisemat

Maisemat

Ihanan leppoisaa hyvän mielen tapahtuma. **Paljon helppoa neulaspolkua ja huikeita maisemia.**

Luonto itsessään

Hyvä maasto 10 km oli tosi hyvä. Ei tarvitse olla tuon vaikeampi pohja.

Nopea polkubaana

Reitti ja järjestelyt!

Kaunis luonto.

Reitti ja kannustava henkilökunta huoltopisteillä

Ihanat järjestäjät ja talkooväki. **Upea reitti, mahtavat neulaspolut**

Reitti oli hieno!

Kaikki! Jos ensi vuonna ei kroppa kestä juosta, tulen talkoisiin. Niin kiva tapahtuma ja paras tapa aloittaa kesäloma. Ajankohtakin on siis paras mahdollinen!

Ei mikään massatapahtuma

Maisemat

Reitti ja tapahtuman henki!

Hyvät polut ja **kohtuullinen osallistujamäärä**

Tunnelma

Hienot polut ja maisemat

Mahtava reitti ja alkoholin kuohari maalissa. **Maalin eväät oli muutenkin hyvät.**

Kiva, ei liian iso tapahtuma

Luonto, reitti seura

Polut ja maisemat

Hienoimmat polut missä olen juossut talkooväki/tunnelma, reittimerkinnät

Reitti ja järjestelyt. Olemme kiertäneet useamman tapahtuman ja tämä oli paras tähän astisista.

Suuret kiitokset!

Mukavat reitit, hienot maisemat.

Hienot maastot ja hyvin merkatut reitit.

Reitti upeine maisemineen!

Hyvä ja selkeästi merkitty reitti. Ei liian haastava.

Pääsi metsään juoksemaan

Maasto

Kokonaisuus

Hyvät polut ja kivat maisemat.

Juoksu

Erittäin hyvät järjestelyt upeissa puitteissa

Maisemat ja reitti

The surroundings

Ihana reitti ja **toimivat järjestelyt!**

Ympäristö, snacksit, reitti

kaunis luonto ja polut

Rento meininki

Polut

Hyvin järjestetty ja **mukavan pieni tapahtuma** sekä hyvin merkattu monipuolinen reitti

Luonto ja **järjestelyt.**

Maalissa olleet **tarjoilut**

Koko reitti!

Hyvät polut, mahtavat maisemat lähellä kotia

Nic Nature

Maisemat ja reittien juostavuus

The route, it is beautiful and very runnable. **The surroundings.** The **arrangements** are some of the best ones, compared to other trail races I have attended, the aid stations were good and **the finisher lounge.**

The atmosphere from all the organisers, volunteers, and the participants. Super friendly and supportive. Really smoothly organised. **The scenery and trails and routes (but that's obvious!).** The responsible ethics of Kainuu Trail also - **this is very important for me, and I really encourage and enjoy race events that have serious considerations with environmental impact.**

Sympaattinen tapahtuma, joka saisi saada jopa enemmän huomiota polkujuoksupiireissä.

Tunnelma, yhteishenki, **upeat reitit maisemineen**

Selkeästi järjestetty tapahtuma!

Hossan luonto ja paikallinen tapahtuma, kun asun paikkakunnalla. Ajankohta on myös erittäin sopiva.

Luonto, rentous, **upea reitti.** Kaikkienensa **upeasti järjestetty.** Skumppa ja lepotuoli maalissa oli tietysti myös ruoka

Tapahtuman pienimuotoisuus. NUTS:n kisoista alkaa mennä idea, kun paikalla tuhansia osallistujia. 78 km sai aika yksin painaa, mikä itselle kaikista tärkeintä.

Reittien opasteet

Mukava maasto. Sopivan kokoinen tapahtuma, ei (liian) iso sirkus kuin esim. Nuts-tapahtumat.

Maalialueella olleet penkit ja **tarjoilu oli mahtavat.** Mukava oli istuskella ja katsella maalin tulijoita oman suorituksen jälkeen.

Ehdottomasti **upea reitti!**

maisemat